

Virpi Timonen SO13A

**PERHEKUMMITOIMINTA
VANHEMPIEN KOKEMANA**
Mannerheimin lastensuojeluliitto Kymen piiri

Opinnäytetyö
Sosiaalialan koulutusohjelma

Tammikuu 2016

Tekijä/Tekijät	Tutkinto	Aika
Virpi Timonen	Sosionomi	Tammikuu 2016
Opinnäytetyön nimi		
Perhekummitoiminta vanhempien kokemana Mannerheimin lastensuojeluliitto Kymen piiri		40 sivua 3 liitesivua
Toimeksiantaja		
Mannerheimin lastensuojeluliitto Kymen piiri Toiminnanjohtaja Christa Carpelan		
Ohjaaja		
Lehtori Eija Vikman Perhekeskustoiminnan koordinaattori Sanna Kytö		
Tiivistelmä		
<p>Tämä opinnäytetyö on tehty yhteistyössä Mannerheimin lastensuojeluliiton Kymen piirin kanssa. Laadullisen opinnäytetyön tavoitteena oli tehdä asiakaskysely Mannerheimin lastensuojeluliiton Kotkan perhekummitoiminnassa vuonna 2014 - 2015 mukana oleviin perheisiin. Tavoitteena oli selvittää, miten perhekummitoiminta on vaikuttanut perheiden hyvinvointiin ja mitä kehittämisen tarpeita perheet näkevät perhekummitoiminnassa.</p>		
<p>Opinnäytetyön aineisto on kerätty kyselylomakkeella. Opinnäytetyön kyselyn vastausprosentti oli n. 67. Opinnäytetyön tutkimuskysymykset olivat, minkälainen perhetilanne on ohjannut perheen hakeutumaan perhekummitoimintaan, miten perhe on kokenut perhekummitoiminnan vaikuttavan perheen hyvinvointiin ja miten perhekummitoimintaa voidaan kehittää. Tutkimuskysymyksiin saatiin vastauksia kysymällä perheiden tilannetta, perhekummitoiminnan vaikutuksia perheen hyvinvointiin sekä onko perhekummi ollut aidosti kiinnostunut perheestä. Lisäksi vastauksista saatiin selville, miten yhteistyö on sujunut perhekummin ja perheen välillä. Saadut vastaukset analysoin ja esitin tulokset lyhyessä ja selkeässä muodossa.</p>		
<p>Tutkimuksesta kävi ilmi, että vanhemmat kokivat perhekummitoiminnan olevan heidän hyvinvointiaan lisäävä ennaltaehkäisevä tukimuoto. Perheet myös tapaavat perhekummiaan säännöllisesti. Vanhemmat kokivat perhekummin olevan piristys arjen keskellä, henkilö jota on mukava tavata. Perhekummit ovat vanhempien mielestä myös onnistuneet ottamaan perheenjäsenten yksilölliset tarpeet huomioon. He ovat olleet perheistä aidosti kiinnostuneita ja yhteistyö perheen ja perhekummin välillä on sujunut hyvin. Vastauksista nousevat esiin perheiden tarpeet ja perhekummitoiminnan kehitysmahdollisuudet.</p>		
<p>Koska opinnäytetyön otanta on pieni, ei tutkimustuloksia voida yleistää. Tulokset ovat kuitenkin yhteneväisiä siltä osin, että se auttaa Mannerheimin lastensuojeluliittoa suuntaa antavasti näkemään perhekummitoiminnan hyvinvointia lisäävät tekijät perheille.</p>		
Asiasanat		
Vanhemmuus, varhainen tuki, erilaiset lapsiperheet, tukihenkilötoiminta, hyvinvoinnin tukeminen		

Author (authors) Virpi Timonen	Degree Bachelor of Social Services	Time January 2016
Thesis Title The sponsorships of families as experienced by the parents Mannerheimin lastensuojeluliitto Kymen piiri		40 pages 3 pages of appendices
Commissioned by Mannerheimin lastensuojeluliitto Kymen piiri Christa Carpelan, Executive Director		
Supervisor Eija Vikman, Senior Lecturer Sanna Kytö, Family Center Coordinator		
Abstract <p>This thesis was made in collaboration with Mannerheimin lastensuojeluliitto Kymen piiri. The aim of the thesis was to make a qualitative customer survey of family sponsorship activities of Mannerheimin lastensuojeluliitto Kotka to the families involved in 2014–2015. The aim was to find out how the family twinning has contributed to the well-being of families and development needs the families see in the family sponsorship activities.</p> <p>The data was collected from a questionnaire. Thesis survey of response rate was approx. 67%. The research questions in the thesis were: What kind of family situation has guided the family to seek a family twinning? How has the family experienced family sponsorship activities affecting the well-being of the family? How the family sponsoring activities could be developed? Questions was given by answers of the situation of families or family well-being, as well as whether the family was genuinely interested in sponsoring a family. Additional questions gave answers to how the cooperation has been of the sponsor's family and the family. The responses received dealt with a small sampling and was presented the results short and clearly.</p> <p>The investigation showed that the parents experienced a family twinning as a preventive form of aid that increases their well-being. Families will also meet the sponsor family regularly. Parents felt that the family of the sponsor to be involved in the midst of everyday life, a person that is nice to meet. Parents also feel that sponsor of family can manage to take the individual needs of the family members into account. Mannerheimin lastensuojeluliitto has been in genuinely interested in families and co-operation between the family and the family of the sponsor has gone well. The answers show the needs of families and development of family-twinning.</p> <p>As the final project sample is small, the findings can not be generalized. However, the results are consistent to the extent that it helps Mannerheimin lastensuojeluliitto to give an indication as factors enhancing the well-being of the family.</p>		
Keywords Parenting, early intervention, different families with children, mentor, support for well-being		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	MANNERHEIMIN LASTENSUOJELULIITTO	7
3	PERHEKUMMITOIMINTA	9
4	LAPSIPERHEIDEN ARJEN HAASTEET	10
4.1	Lapsiperheet muutoksessa	10
4.2	Erilaiset lapsiperheet	12
5	LAPSIPERHEIDEN VARHAINEN TUKEMINEN.....	14
5.1	Varhainen tukeminen.....	14
5.2	Vapaaehtoistoiminta	14
6	VANHEMMUUDEN ARJEN HAASTEET	15
6.1	Työn ja perheen yhteensovittaminen.....	16
6.2	Kotityöt ja vanhempien jaksaminen	17
7	VANHEMMUUDEN TUKEMINEN LAPSIPERHEISSÄ.....	18
7.1	Vanhempien voimavarat	18
7.2	Varhainen puuttuminen.....	19
7.3	Perhetyö ja ennaltaehkäisevä perhetyö.....	20
7.4	Moniammatillinen yhteistyö.....	22
8	AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET	23
9	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE	25
10	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	26
10.1	Opinnäytetyön käytännön prosessi.....	26
10.2	Tutkimusmenetelmä	27
10.3	Aineistonkeruu menetelmä	27
10.4	Aineisto analyysi	29
11	TUTKIMUSTULOKSET	30
11.1	Perheet ja perhekummitoimintaan mukaan tulo.....	30
11.2	Tieto perhekummitoiminnasta ja perhekummitoimintaan hakeutuminen	31
11.3	Vaikutukset perheiden hyvinvointiin.....	32
11.4	Perhekummitoiminta tukimuotona ja tapaamiset perhekummin kanssa	32

11.5	Kiinnostus perhettä kohtaan ja yhteistyön sujuminen	33
11.6	Yksilöllisten tarpeiden huomioiminen ja vaikutukset perhetilanteeseen	34
11.7	Tyytyväisyys perhekummitoimintaan ja perhekummitoiminnan kehittäminen	34
12	POHDINTA	35

LIITTEET

Liite 1. Saatekirje

Liite 2. Kysely

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö on tehty yhteistyössä Mannerheimin lastensuojeluliiton Kymen piirin kanssa. Laadullisen opinnäytetyön tavoitteena oli tehdä asiakaskysely Mannerheimin lastensuojeluliiton Kotkan perhekummitoiminnassa vuonna 2014 - 2015 mukana oleviin perheisiin. Tavoitteena oli selvittää, miten perhekummitoiminta on vaikuttanut perheiden hyvinvointiin ja mitä kehittämisen tarpeita perheet näkevät perhekummitoiminnassa.

Aloin etsimään opinnäytetyöni aihetta alkuvuodesta 2015. Kävin läpi erilaisia vaihtoehtoja mutta mikään saatavilla olevista vaihtoehdoista ei kiinnostaneet minua riittävästi. Maaliskuussa osallistuin Mannerheimin lastensuojeluliiton perhekummikoulutukseen, jonka jälkeen aloin kypsyttellä opinnäytetyön aihetta mielessäni uudelleen. Kotkan seudulla ei ole aikaisemmin tutkittu vanhempien kokemuksia perhekummitoiminnan vaikutuksista perheiden hyvinvointiin. Ehdotin aihetta Mannerheimin lastensuojeluliitolle ja he hyväksyivät aiheeni.

Opinnäytetyön aiheen valintaan vaikutti siis se, että olen itse mukana perhekummitoiminnassa perhekkumina. Haluan olla mukana antamassa tukea ja ohjausta perheisiin vapaaehtoistyöntekijänä. Perheet tarvitsevat tukea, ja monella perheellä ovat sukulaiset ja ystävät kaukana. Ennaltaehkäisevänä toimintana perhekummitoiminta auttaa perheitä vastaamaan arjen haasteisiin jo varhaisessa vaiheessa.

Tutkimuksestani hyötyy Mannerheimin lastensuojeluliitto. Tutkimus auttaa MLL:a suuntaa antavasti näkemään perhekummitoiminnan hyvinvointia lisäävät tekijät perheille. Vastauksista nousevat esiin perheiden tarpeet ja perhekummitoiminnan kehitysmahdollisuudet. Tutkimukseni koostuu teoriaosasta, jossa tarkastelen perheiden ja vanhemmuuden haasteita sekä ennalta ehkäisevää tukemista. Opinnäytetyössäni keskityn vanhemmuuden näkökulmaan.

Tutkimusmenetelmänä käytettiin kvalitatiivista tutkimusta. Sain vastauksia kyselyyni neljältä perhekummitoiminnassa mukana olevalta perheeltä. Vastausprosentti oli n. 67. Kysymykset olivat huolella suunniteltuja. Aineistokeruu menetelmässä tarkastellaan kysymysten sisältöä. Tutkimustuloksissa käydään tulokset kysymyskohtaisesti läpi ja esitellään saadut vastaukset analysoiden.

2 MANNERHEIMIN LASTENSUOJELULIITTO

Mannerheimin lastensuojeluliitto on avoin ja valtakunnallinen kansalaisjärjestö. Mannerheimin lastensuojeluliiton eli lyhennettynä MLL:n, päätehtävä on edistää lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia. MLL on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton. MLL:llä on noin 88 000 jäsentä ja 57 paikallisyhdistystä ympäri Suomea vuonna 2014. Piirijärjestöjä on 10, joita paikallisyhdistys tukee. MLL:n paikallisyhdistykset antavat mahdollisuuden kaikenikäisille osallistua toimintaan yhdessä lasten, nuorten ja lapsiperheiden kanssa. (Mannerheimin lastensuojeluliitto.)

MLL toimii yhteistyössä koti- ja ulkomaisten järjestöjen, yhteisöjen ja verkostojen kanssa. MLL:n keskustoimisto pitää yhteyttä ministeriöihin, viranomaisiin ja järjestöihin. Piirit ja paikallisyhdistykset vastaavasti pitävät yhteyttä paikallisiin tahoihin. MLL on mukana vaikuttamassa lapsi- ja perhepoliittiseen päätöksentekoon. Tärkeää on pitää aktiivisesti yhteyttä eduskuntaan, ministeriöihin, lapsiasiainvaltuutettuun, tutkijoihin, muihin järjestöihin ja mediaan. Päätöksiä tehdessä MLL pitää tärkeänä, että otetaan huomioon lapsen oikeudet ja arvioidaan päätösten lapsivaikutukset. (Mannerheimin lastensuojeluliitto.)

MLL:llä on Lasten ja nuorten puhelin, johon lapset ja nuoret voivat soittaa maksutta, nimettömänä, ja luottamuksellisesti. Myös Nuortennetin kirjepalveluun on mahdollista kirjoittaa. Lasten vanhemmilla on mahdollisuus puolestaan soittaa nimettömänä ja luottamuksellisesti Vanhempainpuhelimeen tai kirjoittaa Vanhempainnetin kirjepalveluun. Koulutetut vapaaehtoiset vastaavat yhteydenottoihin. MLL pyrkii vähentämään lasten ja nuorten kiusaamista, yksinäisyyttä, päihteiden käyttöä ja syrjäytymistä. MLL myös tuottaa kouluille materiaalia ja ylläpitävät tukioppilastoimintaa. Kotien ja koulujen mediakasvatus kuuluu osana MLL:n toimintaa. (Mannerheimin lastensuojeluliitto.)

MLL:n perhekahviloissa pienten lasten vanhemmat tutustuvat toisiin samassa elämäntilanteessa oleviin perheisiin. Kerhot tarjoavat tekemistä lapsille ja vanhemmille. MLL tehtävänä on myös kouluttaa ja välittää perheisiin tilapäistä lastenhoitoapua. Tukihenkilöitä koulutetaan pienten lasten perheisiin sekä kehitetään yhdessä neuvoloiden kanssa erilaisia menetelmiä tukea vanhempia. Vanhempainnetistä löytyy paljon tietoa 0-18 -vuotiaiden kasvuun ja kehityk-

seen. MLL tuottaa oppaita kehityksen tueksi ja niitä jaetaan neuvoloissa. (Mannerheimin lastensuojeluliitto.)

Mannerheimin Lastensuojeluliiton vuoden 2024 visio

- *Suomi on lapsiystävällinen yhteiskunta, jossa lapsen etu asetetaan etusijalle ja jossa lapset ja nuoret voivat hyvin.*
- *Mannerheimin Lastensuojeluliitto (MLL) on lasten, nuorten ja perheiden arjen asiantuntija, luotettava ja ketterä kumppani, vapaaehtoistyön toteuttaja ja innovatiivinen kehittäjä sekä vahva vaikuttaja. MLL tarjoaa innostavan ja arvostavan osallistumisympäristön vapaaehtoistoiminnalle lasten, nuorten ja perheiden kanssa. (Mannerheimin lastensuojeluliitto.)*

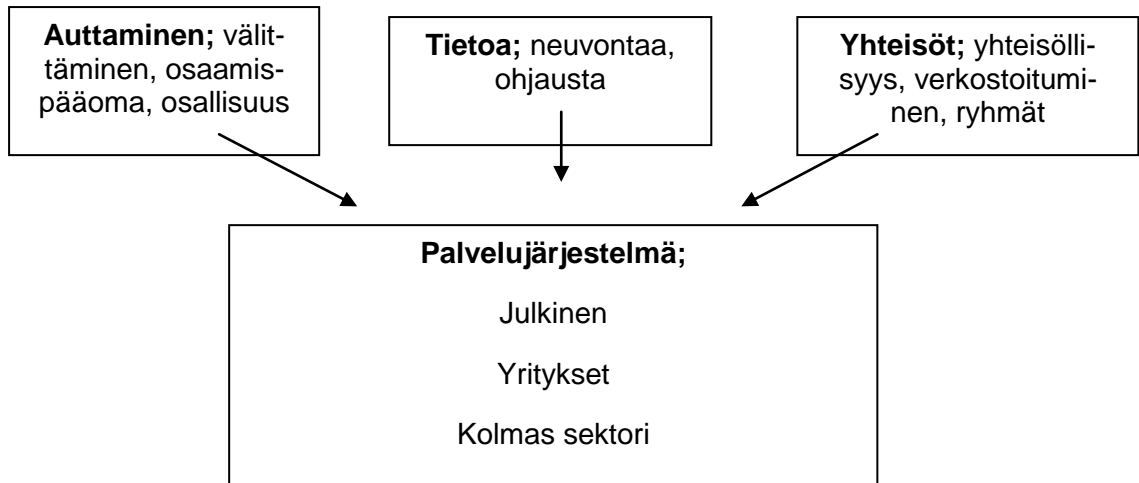
MLL:n arvot

- *Lapsen ja lapsuuden arvostus*
- *Yhteisvastuu*
- *Inhimillisyys*
- *Yhdenvertaisuus (Mannerheimin lastensuojeluliitto.)*

MLL:n periaatteet

- *Avoimuus*
- *Ilo*
- *Kumppanuus*
- *Osallisuus*
- *Arjen arvostus (Mannerheimin lastensuojeluliitto.)*

Suomalainen Erik Allardt jakoi hyvinvoinnin kolmeen osa-alueeseen: 1) varallisuus (having), 2) myönteinen vuorovaikutus (loving), 3) itsensä toteuttaminen (being). Hyvinvoinnissa on kyse elintasosta ja laadusta. (Kemppi & Kittilä 2011, 168).

Kuva 1. Mistä hyvinvointi rakentuu? (Kemppe & Kittilä 2011, 169).

Hyvinvointijärjestöt toimivat ihmisten puolesta elintason ja elämänlaatuun liittyen. Hyvinvointijärjestöt toimivat hyvinvoinnin puolesta antaen tukea ja apua, tietoa, neuvoa ja ohjausta sekä tarjoavat yhteisön johon kuulua. Tarkoituksena on rakentaa ihmiselle parempaa arjen hyvinvointia. (Kemppe & Kittilä 2011, 169).

3 PERHEKUMMITOIMINTA

Mannerheimin lastensuojeluliitto kouluttaa tukihenkilöitä lapsiperheille. Tukihenkilöt ovat perhekummeja. Perhekummit toimivat vapaaehtoisina, jotka tukevat lapsiperheen hyvinvointia ja vanhemmuutta sekä antavat perheelle voimia arkeen. Perhekummitoiminnan sisältönä on arkinen yhdessä olo, keskustelu, kuuntelu ja yhdessä toimiminen. (Mannerheimin lastensuojeluliitto.)

MLL etsii perhekummeja sanomalehdissä ja yleisillä paikoilla olevilla ilmoituksilla. Terveys- ja sosiaalialan oppilaitokset saavat myös yhteydenoton Mannerheimin lastensuojeluliitolta. Opiskelijoita pyydetään ottamaan yhteyttä perhekummitoimintaan, mikäli opiskelija on kiinnostunut kouluttautumaan mukaan perhekummitoimintaan. Perhekummitoimintaa mainostetaan myös paljon Facebookissa. MLL on tavoittanut vapaaehtoisia mukaan toimintaan myös Kympin piirin internet sivujen kautta.

Perhekummin tarkoituksena ei ole olla lastenhoitaja eikä kodinhoitaja. Hän osallistuu perheen arkeen, on läsnä kuuntelemassa ja keskustelemassa, tukihenkilön tavoin. Perhekummin kanssa voi esimerkiksi käydä yhdessä lenkillä, perhekahvilassa, leikkipuistossa, ruokakaupassa tai uimassa. Yhteistä teke-

mistä voi myös olla tuettavan perheen kotona. Siellä tehdään arkisia asioita yhdessä. (Mannerheimin lastensuojeluliitto.)

Perhekummitoiminta on suunnattu:

- perheille, joilta puuttuu tukiverkosto läheltä
- vanhemmille, jotka kaipaavat tukea vanhemmuuteen
- vanhemmille, jotka kokevat itsensä väsyneiksi tai yksinäisiksi
- perheille, joiden arjessa on mukana haasteita vanhemmuudessa tai parisuhteessa (Mannerheimin lastensuojeluliitto.)

Tukisuhteen alussa luodaan yhdessä tuettavan perheen ja kummin kanssa toiminnan tavoitteet. Tavoitteiden on tärkeä lähteä perheen tarpeista. Perhekummi ja perhe tapaavat yleensä kerran viikossa tai joka toinen viikko. Tapaamiset kestävät muutaman tunnin. (Mannerheimin lastensuojeluliitto.)

Toiminta on perheelle maksutonta. Perhekummitoiminnan tarkoituksena on vahvistaa perheen hyvinvointia. Perhekummitoiminta on ammatillisesti ohjattua. Ammatillisesti ohjattua tarkoittaa, että Mannerheimin lastensuojeluliitto kouluttaa ja ohjaa perhekummeja säännöllisin väliajoin. (Mannerheimin lastensuojeluliitto.)

4 LAPSIPERHEIDEN ARJEN HAASTEET

4.1 Lapsiperheet muutoksessa

Sadan viime vuoden aikana perheen tehtävät ovat muuttuneet. Maatalousyhteiskunnassa jokainen käsipari oli lisää työvoimaa ja lapsen ajateltiin tuovan myös leivän tullessaan. Lapset osallistuivat työntekoon hyvin nuorena. Nykyään päivähoito ja kasvatusta ovat siirtyneet isona osana yhteiskunnan velvollisuudeksi. (Forss & Vattula-Pimiä 2014, 67.)

Koulutustason nousu, ammatillinen liikkuvuus ja parantunut sosiaaliturva ovat tehneet avo- ja avioerot helpommaksi kuin ennen. Ihmiset eivät ole enää taloudellisesti tai ammatillisesti sidoksissa toisiinsa. Nykyään vanhempien parisuhde kestää yhä harvemmin lasten lapsuuden ajan. Nämä työllistävät mm. lastenvalvojia, sosiaalityöntekijöitä ja perheneuvoloita. (Forss & Vattula-Pimiä 2014, 67.)

Vanhemmat ovat huolissaan perheensä taloudellisesta tilanteesta, maltinmenettämisestä ristiriitatilanteessa lapsen kanssa, parisuhteen tilanteesta ja riittämättömyyden tunteesta vanhempana. Äideillä on myös isiä yleisempää tunne yksinäisyydestä ja myös tunne vastuun kantamisesta yksin vanhempana. (Halme & Perälä 2014, 219.)

Vanhemmat kokevat, että he saavat huonommin apua palvelujärjestelmästä tai lähipiiristä vanhemmuuden huoliin kuin lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyviin huoliin. Vanhemmat tarvitsevat edelleen enemmän apua esimerkiksi parisuhteeseen liittyviin ongelmiin, taloudellisiin vaikeuksiin ja vanhemmuuden taitojen riittävyteen. (Halme & Perälä 2014, 220.)

Palvelujen saatavuus ja laadun ylläpitäminen edellyttävät kunnilta jatkuvasti uudenlaisia palveluja sekä asiakaslähtöistä palvelukokonaisuutta. Rakenteita ja toimintatapoja on kehitettävä. Julkisiin palveluihin kohdistuviin tarpeisiin vaikuttavat lapsiperheiden taloudellinen asema, perhemuoto, perheen voimavarat ja arjessa esiintyvät huolet. Palvelujen piiriin pääsemisen esteenä voi olla tiedon puute, palveluihin pääsyn pitkä viive, leimautumisen pelko sekä erilaiset vanhempien ja perheiden asemaan liittyvät tavat ja uskomukset. (Perälä, Halme, Kanste 2014, 238.)

Yhteiskunnan jatkuva muutostila ja epävarmuus toimeentulosta sekä työelämän lisääntyvät vaatimukset vaikuttavat suuresti vanhempien voimavaroihin. Se näkyy myös lasten elämässä. Vanhempien väsymys sekä lasten ja nuorten käyttäytymis- ja terveyteen liittyvät ongelmat johtuvat näistä asioista. (Törrönen 2012, 23.)

Suomi jakautuu hyvinvoinnissa kahtia. On perheitä, jotka käyvät töissä ja pystyvät maksamaan asuntolainansa. On perheitä, joille kaikki vaikeudet kasautuvat pienituloisuudesta ja työttömyyteen sekä päihde- ja mielenterveysongelmista pitkäaikaissairauksiin. (Viljamaa 2014, 110.) Pahoinvointi lapsiperheissä näkyy unihäiriöinä, erityisopetuksen, kasvatus- ja perheneuvolapalveluiden tarpeena. Mielenterveyden häiriöt sekä lastensuojelun avohuollon tukitoimet ja huostaanotot ovat lisääntyneet. Perheissä on entistä enemmän pienituloisuutta ja erityispalveluiden tarve on lisääntynyt. Pienituloisuutta on sekä yhden huoltajan perheissä että monilapsisissa perheissä. (Viljamaa 2014, 110.)

Toimiessani perhekummina olen huomannut, että perheiden pahoinvoinnin taustalla on mm. jatkuva epävarmuus perheen toimeentulosta sekä tukiverkoston puute. Vanhempien työt ovat määräaikaista tai työtä on vaikea löytää. Perheiden isovanhemmat ja ystävät asuvat kaukana ja perheet kokevat olevansa yksin haasteidensa kanssa. Kuntien on löydettävä yhä parempia palveluja tukeakseen perheitä yhteiskunnan muutospaineessa.

4.2 Erilaiset lapsiperheet

Perhe tarkoittaa yksikköä, jonka jäsenet liittyvät toisiinsa avo- ja avioliitossa, syntymän, adoption tai keinohedelmöityksen kautta (Forss & Vattula-Pimiä 2014, 62). Suomalaiset perheet ovat nykyään monimuotoisempia kuin ennen.

Nykypäivän perhemuotoja: Ydinperheessä on vähintään yksi aikuinen ja yksi lapsi. Uusperheessä on mahdollisten yhteisten lasten lisäksi lapsia aikaisemmasta liitosta. Yksihuoltaja perheessä on yksi aikuinen ja vähintään yksi lapsi. Adoptioperheessä lapsi on adoptoitu ja hänellä on oman lapsen asema perheessä. Myös yksin asuva voi adoptoida lapsen. Kasvatti-perheessä lapsen biologinen vanhempi on antanut lapsensa kasvatettavaksi toiseen perheeseen. Sijaisperheessä lastensuojelukeinoin turvataan lapselle koti. Huoltajuus on joko biologisilla vanhemmilla tai kunnan sosiaalitoimella. Sateenkaariperhe on kahden miehen tai naisen perhe jossa vähintään yksi lapsi. (Forss & Vattula-Pimiä 2014, 63 – 64.)

Uusperheessä tai yksinhuoltajaperheessä kasvavilla lapsilla voi olla yhtä vähän tai yhtä paljon ongelmia kuin ydinperheessä kasvavilla lapsilla. Riskit lapsen hyvälle kehitykselle ja kasvulle voivat siis johtua joko perherakenteesta tai sitten jostain muista syistä. Perheet tarvitsevat perhepalveluja ja apua perheiden muutosvaiheissa, niin hyvissä muutoksissa kuin hankalissa perhevaiheissa. (Pohjola 2005, 48.)

Ihmisen sosiaalisista suhteista perhe nähdään tärkeimpänä niin hyvässä kuin pahassakin. Perhe ja emotionaalinen turvallisuus liitetään toisiinsa, vaikka niin ei aina olisikaan. Jokainen kuuluu johonkin sukuun, jolloin sukupolvien ketjuun liittyminen ja ketjun piirtyminen identiteetin rakennusaineeksi on tärkeä osa ihmisen kehitystä. Uudenlaiset perhemuodot ovat osaltaan vähentäneet elämäntapojen siirtymien ennustettavuutta. Lasten hankinta, avioliitto tai avioero

ovat tavoiltaan ja ajankohdiltaan yhä moninaisempia ja vaikeammin ennalta arvattavissa. (Suutala 2014, 21 – 22.)

Ennalta arvaamattomuus vaikuttaa perheenjäsenten rooleihin ja niihin liittyviin odotuksiin. Perheeseen vaikuttavat sisäiset ja ulkoiset muutostekijät. Vanhempien työtilanteiden muutokset, pätkätyöt ja työttömyys voivat erota edellisen sukupolvien tilanteesta hyvinkin paljon. Muutostekijät pakottavat perheet etsimään uusia ratkaisuja. (Suutala 2014, 22.)

Sosiaali- ja terveysministeriön teettämän tutkimuksen (Järvilehto 1999) mukaan vanhemmat ovat välinpitämättömiä lapsiaan kohtaan. Tämä näkyy lasten nukkumaanmenoaikojen venymisinä sekä että kouluikäisistä lapsista moni viettää arki-illat ilman aikuisia. Vanhemmista on tullut enemmän itsekkäitä ja mukavuudenhaluisia. Tämä voi johtua siitä, että vanhemmilta puuttuvat moraaliset ja sosiaaliset resurssit lasten kasvatuksessa. (Pohjola 2005, 52 – 54.)

Kokemukseni mukaan nykyajan vanhemmilla puuttuu kyky ja uskallus olla vanhempia. Vanhemmuuden vastuiden ja velvollisuuksien raja on hämärtynyt. Vanhemmat eivät aseta lapsille tarvittavia rajoja, eivätkä anna lapsilleen tarpeeksi heidän kaipaamaansa läheisyyttä. Vanhemmilla on työelämän paineita ja myös omia harrastuksia enemmän kuin ennen. Toisaalta hyvinvoivan vanhemman täytyy myös ajatella itseään, mutta lapsen turvallisuuden tunnetta ei saa laiminlyödä.

Törrönen (2012, 19) puolestaan esittää kuinka 1990-luvun taloudellisen laman myötä lapsiperheiden toimeentulovaikkeudet ja avuntarve kasvoivat. Yhteiskunnallisten muutosten vuoksi ihmiset hakevat turvaa toisistaan. Perhearvot ovat edelleen vahvistumaan päin niin Suomessa kuin muualla Euroopan maissa. Perheen koetaan turvaavan ihmisen viihtymistä ja elämisen mielekkyyttä. Myös 2010-luvulla hyvinvointivaltio ja sosiaaliturva eivät ole vähentäneet suomalaisilta perheestä huolehtimista.

Myös oman kokemukseni mukaan, kun perheet kokevat haastavia aikoja he hakevat turvaa toisistaan. Vanhemmat perustavat vanhempainyhdistyksiä ja toimivat niissä, koska he haluavat yhteisöllisyyttä yli perherajojen.

5 LAPSIPERHEIDEN VARHAINEN TUKEMINEN

5.1 Varhainen tukeminen

Perheet tarvitsevat tukiverkostoja lasten kasvatuksessa, jotta he voivat luoda lapsille riittävän turvallisen kasvuympäristön. Yhteiskunnan tuki ja kolmannen sektorin järjestämä toiminta auttavat perheitä selviytymään arjen haasteista. Valtio on vastuussa väestön hyvinvoinnista ja tarkoituksena on pyrkiä järjestämään jokaiselle samanarvoiset sosiaali- ja terveystalvet. Perheiden tuen tarpeet vaihtelevat paljon. Virallisen järjestelmän rinnalla yhteiskunnan ja vapaaehtoisjärjestöjen ja liittojen toiminta pyrkivät lisäämään lapsiperheiden hyvinvointia. (Haapio, Koski K, Koski P, Paavilainen 2009, 41.)

Vanhempien voimavarojen tunnistaminen ja tukeminen on tärkeää. Voimavaroja antavina ja kuormittavina tekijöitä ovat perheessä tapahtuvat isot elämänmuutokset, jotka kohdistuvat parisuhteeseen ja terveyteen. Voimavarojen vahvistaminen suojaa vanhempia huolten kasaantumiselta. (Halme & Perälä 2014, 225 - 226.)

Vanhempien hyvinvoinnille on tärkeää puolisoitten keskinäinen ymmärrys työnjaosta ja sen oikeudenmukaisuudesta. Molemmat lisäksi odottavat arvostusta ja tukea tekemästään työstä. Äiti toivoo arvostusta sekä äitinä että naisena. Isä toivoo, että hänen työpanostuksensa kodin eteen ymmärretään ja että hänet huomataan miehenä. Tällä tarkoitetaan toimivaa parisuhdetta sekä toisen osapuolen kunnioittamista. Yhteinen näkemys siitä, minkä takia he toimivat yhdessä toisiaan kunnioittaen, auttaa jaksamaan lapsiperheen arjessa. (Törrönen 2012, 69.)

5.2 Vapaaehtoistoiminta

Tukea voi hakea arjen jaksamiseen sukulaisilta ja ystäviltä. Aina se ei kuitenkaan ole mahdollista esim. välimatkojen vuoksi. Tukea voi silloin saada muualta. Keskustelu esim. samanlaisessa elämäntilanteessa olevien vanhempien kanssa ts. vertaistuki, auttaa jaksamaan arjen moninaisissa tilanteissa. (Törrönen 2012, 63.)

Vapaaehtoinen toimii yleensä autettavan tukihenkilönä. Vapaaehtoinen vapaaehtoistyö merkitsee vahvaa yhteisöllisyyden ja me-hengen kokemusta. Vapaaehtoistyössä korostuu talkoohenki, mutta myös vapaaehtoinen saa siitä

hyvän mielen, koska hän on voinut olla avuksi ja voi tuntea itsensä tarpeelliseksi. Vapaaehtoistyö täydentää sosiaalista turvaverkkoa. Se ei voi koskaan täysin yksin ottaa vastuuta sosiaalisesta turvasta. (Forss & Vattula-Pimiä 2014, 54.)

Nuotio & Miettinen (2011, 193) toteavat, että tukihenkilötoiminnassa toteutuvat vapaaehtoisuus, luottamuksellisuus, tasa-arvoisuus ja erilaisuuden kunnioittaminen. ”*Avun antaminen ja vastaanottaminen on vapaaehtoista*”. Tukihenkilötoiminta perustuu tukisuhteen aikana muodostuvaan luottamuksellisuuteen ja turvallisuuteen. Ammatillisuuden ja vapaaehtoisuuden erona tulee olemaan tulevaisuudessakin tasavertaisuuden kokemuksellinen ero.

Toimiessani vapaaehtoistyöntekijänä eli perhekummina koen, että vapaaehtoistyöntekijän tärkeimpiä tehtäviä on olla kuunteleva ja läsnä oleva tukihenkilö, joka tarjoaa perheelle tukea ja apua perhe-elämän haasteiden keskelle. Tukihenkilön välittämä ymmärrys perheen tilannetta kohtaan auttavat muodostamaan luottamuksellisen tukisuhteen tukihenkilön ja perheen välille.

6 VANHEMMUUDEN ARJEN HAASTEET

Äitiys, vanhemmuus ja perhe-elämä ovat täynnä haasteita. Perheiden arvojen ja haaveiden tasolla jokainen toivoo, että koti olisi seesteinen ja voimaa antava paikka. Todellisuus voi olla kuitenkin usein aivan muuta. Vanhempia ärsyttää perheen epätäydellisyys, joka aiheuttaa syyllisyyttä. Vanhempien kokemus usein on, että he eivät tiedä kuinka paljon pitää tehdä, jotta on tehnyt riittävästi. Nämä pätevät sekä vanhemmuuteen, perheeseen että työelämään. (Juusola 2014, 24.)

Vanhemmuuden arjen monia keskeisimpiä haasteita ovat työstä johtuva ajanpuute perheen kanssa, huoli omasta jaksamisesta lasten vanhempina sekä riitely puolison kanssa kotitöiden jakamisesta. Haasteet ovat yleisiä ja ne rasittavat vanhempia perhevaiheista toiseen. Työn ja perheen yhteensovittaminen sekä antaa voimavaroja että haastaa lapsiperheitä arjessa. Lisäksi vanhemmat kokevat, että työn vaativuus on lisääntynyt viime vuosina. (Salmi & Lammi-Taskula 2014, 39,46.)

Kokemukseni mukaan vanhemmat luovat myös itselleen paljon paineita. Vanhemmat vertaavat itseään helposti ystäviinsä ja naapureihinsa. Jokaisessa perheessä on kuitenkin omat haasteensa. Aroistakin asioista on hyvä oppia

puhumaan puolison kanssa, mikä jo sinällään helpottaa vanhempien kokemaa syyllisyyttä ja turhautumista arjen haasteiden keskellä.

6.1 Työn ja perheen yhteensovittaminen

Ihmisen elämän keskeisiä alueita hyvinvoinnin osatekijöinä ovat työ ja perhe. Työtä tehdään, koska ansiotyö on toimeentulon lähde. Tärkeää on, että työ on mielekästä työntekijästä ja sen kautta ihminen saa sosiaalisia suhteita. Kotona tehtävät kotityöt ja tunnesuhteet perheen kesken muodostavat perhe-elämän ytimen. Lisäksi ne tuottavat ja ylläpitävät hyvinvointia. Molemmat vaativat paljon aikaa sekä fyysisiä ja henkisiä voimavaroja. Tasapaino näiden alueiden kesken auttaa äitejä ja isiä jaksamaan arjen haasteissa. (Salmi & Lammi-Taskula 2014, 38.)

Suomessa lapsiperheiden vanhemmat tekevät paljon työtä. THL:n tutkimuksen mukaan lapsiperheiden 20–59 -vuotiaista äideistä oli vuonna 2012 työssä 76 prosenttia ja isistä 91 prosenttia. Määräaikaiset työsuhteet ovat Suomessa yleisempiä kuin muualla EU-maissa. Suomessa määräaikaiset työsuhteet ovat kaksi kertaa yleisempiä äideillä kuin isillä. Vanhemmat myös tekevät pitkiä työpäiviä vähintään yhtä yleisesti kuin lapsettomat palkansaajat. Työ on usein perheen kannalta myös hankalana aikana, kuten iltaisin, öisin ja viikonloppuisin. (Salmi & Lammi-Taskula 2014, 29–33.)

Salmi ja Lammi-Taskula (2014, 41) kuvaavat kuinka THL:n lapsiperhekyselyyn vuonna 2012 vastanneet työssäkäyvät pienten lasten äideistä ja isistä lähes kolmasosa koki, että heillä on työnsä takia usein tai jatkuvasti liian vähän aikaa lapsilleen. Koululaisten vanhempien kokemukset ajan puutteesta olivat harvinaisempia, mutta myös niissäkin yli viidennes äideistä ja neljännes isistä koki työstä johtuvaa ajanpuutetta lastensa kanssa. Ajanpuutetta puolison kanssa koetaan työstä johtuen melko yhtä yleisesti kuin lasten kanssa. Kokemukset ovat yhtä yleisiä äideillä ja isillä pikkulapsi perheissä. Sitä vastoin koululaisperheissä isät kärsivät ajanpuutteesta puolison kanssa enemmän kuin äidit.

Suomalaiset arvostavat enemmän vapaa-aikaa kuin ennen. Perhe-elämän ohella myös harrastuksiin, itsensä kehittämiseen ja ystävyssuhteisiin halutaan suunnata aikaa entistä enemmän. Vapaa-ajan merkitys kasvaa entisestään. Tämän ajatellaan johtuvan siitä, että työelämä ei enää anna yksilölle riittävää

vapautta itsensä toteuttamiseen sekä mielekkään elämän rakentamiselle. (Törrönen 2012, 58.)

6.2 Kotityöt ja vanhempien jaksaminen

Arkirutiineja ovat lastenhoito, kotityöt, työssäkäynti ja harrastukset. Nämä kaikki on opeteltava jakamaan parisuhteessa sillä tavalla, että se auttaa selviytymään ja tukee perheen hyvinvointia. (Salmi & Lammi-Taskula 2014, 72.)

THL:n perhetutkimuksen mukaan vuosina 2006 ja 2012 äidit ilmoittavat isiä useammin riitojen johtuvan kotitöiden jakamisesta. Riitelyä on äitien kokemuksen mukaan enemmän pikkulapsiperheissä kuin koululaisten perheissä. Kotitöiden jakamisessa korostuu oikeudenmukaisuus ja reilutyönjako, joiden mukaan koetaan miten parisuhde on onnistunut. (Salmi & Lammi-Taskula 2014, 42, 73.)

Kuten myös Törrönen (2012, 52) toteaa, kotitöiden jakaminen liittyy parisuhteessa koettuun oikeudenmukaisuuteen. Kotityöt aiheuttavat riitoja ja pahimmillaan ne voivat vaikuttaa parisuhteen onnellisuuteen ja huoleen siitä, miten vanhemmat jaksavat arkea. Äidit kokevat oikeudenmukaisuutta, jos isä osallistuu edes vähän kotitöihin.

Äidit ovat melko pitkään kotona lasten kanssa. Selkeä työnjako lastenhoidon ja kotitöiden välillä voi selkiinnyttää ja helpottaa arkea, mutta se voi myös eriyttää puolisoita toisistaan. Äitien kokemaa kuormitusta voi olla puolison vaikea ymmärtää, mikäli siitä ei ole omakohtaista kokemusta. Pikkulapsivaiheessa rakentunut kotitöiden ja lastenhoidon vastuun jakaminen voi osaltaan korostaa äidin ja isän elämänalueiden eriytymistä lapsien kasvaessa. (Salmi & Lammi-Taskula 2014, 79.)

Vaikka äidit ovatkin pääasiassa kotona hoitamassa lapsia, se ei kuitenkaan tarkoita sitä, että vastuu kodin hoitamisesta olisi vain äidillä. Koti on kaikkien yhteinen, joten niin vanhempien kuin myös isompien lapsien olisi hyvä ottaa vastuuta kodin hoitamisesta. Olen toimiessani perhekseni havainnut, että vastuiden jakaminen selkiyttää ja helpottaa lapsiperheen arkea. Tarkoitin tällä sitä, että molempien vanhempien vastuulla voi olla lasten- ja kodinhoito. Näitä alueita ei tulisi eriyttää toisistaan.

Vanhemmat ovat myös huolissaan omasta jaksamisestaan kaikissa perhevaiheissa. Jaksaminen ja uupumus ovat vahvasti yhteydessä työelämän vaatimuksiin. Uupumus ja masennus ovat yhteydessä huolen kokemiseen. (Salmi & Lammi-Taskula 2014, 42.)

Suomessa on hyvät perhe-etuudet, mutta äidit ovat usein yksinäisiä ja viettävät pitkät päivät ilman aikuista seuraa. Väsymys, yksinäisyys ja turhautuneisuus ovat yleisiä tuntemuksia äideillä. Hyvinvointivaltio toimii, mutta silti äidit ovat hyvin pitkälti yksin vastuussa kasvatustehtävässään. Äidit tuntevat riittämättömyyttä ja väsymystä sekä kaipaavat yhteisöllisyyttä. Äitien kokemaan synnytyksen jälkeistä masennusta ja epätoivoa voitaisiin vähentää, mikäli äitejä ei jätettäisi yksin. (Rotkirch 2014, 45 – 46, 48.)

7 VANHEMMUUDEN TUKEMINEN LAPSIPERHEISSÄ

7.1 Vanhempien voimavarat

Työn ja perhe-elämän yhdistäminen aiheuttaa ongelmia, mutta siitä on myös tukea ja iloa. Äidit kokevat pikkulapsivaiheessa ja koululaisperheissä jaksavansa paremmin, jos he ovat samaan aikaan ansiotyössä. Äidit ikään kuin kokevat saavansa työpäivän aikana enemmän hengähdystaukoja. Isät ovat myös samaa mieltä; työ tarjoaa hengähdystauon perhe-elämän hälinästä. Molemmat ovat myös sitä mieltä, että parisuhde voi paremmin jos puoliso on työssä käyviä. (Salmi & Lammi-Taskula 2014, 43 – 44.) Vanhemmat kokevat saavansa arvostusta enemmän työelämässä kuin kotona ja varsinkin äidit kokevat näin koska ovat isää enemmän kotona lasten kanssa.

Sosiaalisten mahdollisuuksien paineet lisääntyvät, mutta arjen perusturva tarjoavien läheisten määrä on vähenemään päin. Erilaisten perhesiteiden tunnistaminen ja tukeminen ovat parhaita tapoja vähentää perheiden haavoittuvuutta. Hyvinvointia lisää koko perheelle jokainen toimiva ja tärkeä suhde. Isovanhempien tuki ja apu helpottavat lapsiperheiden arkea ja edistävät lapsien sosiaalista ja älyllistä kehitystä. (Rotkirch 2014, 241.)

Perheen kantavia rakenteita ovat vanhempien väliset keskustelut, huumori, jaetut haaveet ja pienet arkiset onnen hetket. Suhde puolisoon ja lapseen vaatii jatkuvaa rakentamista. Suhteen ylläpito koostuu yhdessäolosta, läheisyydestä, hyväksymisestä, arvostamisesta, antamisesta ja saamisesta. (Juusola 2014, 26.)

Vanhemmuus tuo tullessaan syvempää rakkautta parisuhteeseen. Puoliso näkee toisen rakkauden lapseen, josta syntyy iloa ja arvostusta toista kohtaan. Yhteisen vastuun ottaminen lapsesta lisää luottamuksen tunnetta ja saa kumppanin kokemaan, että puoliso on hyvä kumppani. Lapsi sitoo kumppanit yhteen entistä vahvemmin. Arjen keskellä toisen huomioon ottaminen ja rakkauden osoitukset puolisoa kohtaan saavat erityisen painoarvon. Puolison kunnioittamien ja sitoutuminen suhteeseen on erittäin tärkeää. (Kähärä 2011, 41.)

Täydellistä parisuhdetta tuskin on. Jokapäiväiseen elämään kuuluu myös puolison erilaisuuden sietäminen. Anteeksi pyytäminen ja anteeksi antaminen ovat tärkeää parisuhteessa. Asiat kannattaa puhua kun on aihetta. Niiden vältteleminen voi tulehduttaa kodin ilmapiirin. Puolisoa kuuntelemalla välitämme puolisolalle, että haluamme tietää mitä toinen tuntee ja ajattelee. (Kähärä 2011, 42.) Keskinäinen ymmärrys asioista, kuten kasvatukseen liittyvät kysymykset ja perheen arvot, on hyvä keskustella yhdessä puolison kanssa. Keskinäinen ymmärrys lisää myös vanhempien voimavaroja.

7.2 Varhainen puuttuminen

Varhainen huolten tunnistaminen ja niihin puuttuminen ovat perheiden tukemisen ja ongelmien ehkäisyn kannalta keskeisen tärkeää. Vanhemmuuden vahvistaminen jo raskausvaiheessa ehkäisee monien alkavien ongelmien syntymistä. (Halme & Perälä 2014, 216.) Palveluihin piiriin pääseminen, ehkäisevien palveluiden lisääminen, varhainen tunnistaminen ja huolen puheeksi otto sekä arjen ja yhteisöllisyyttä tukevan toiminnan lisäämisellä voidaan taata tulevaisuudessa parempi palvelu- ja tukijärjestelmä lapsiperheille (Halme & Perälä 2014, 225).

Kokemukseni mukaan riittävän aikainen puuttuminen perheen haasteisiin on tärkeää. Kynnys palvelujen piiriin pääsemiseksi on tehtävä riittävän matalaksi kaikille apua tarvitseville perheille. Haasteen tai ongelman ei tarvitse olla vielä suuri, jotta perhe voi pyytää apua. Kun tilanteeseen pystytään vaikuttamaan ajoissa, vältetään suuremmilta ongelmilta.

7.3 Perhetyö ja ennaltaehkäisevä perhetyö

Perhetyön tavoitteena on saada jotakin muutosta aikaan perheen sisällä. Se on tavoitteellista työskentelyä, jolla pyritään lisäämään lasten ja perheen hyvinvointia. Työn keskiössä on perhe. Perhetyöllä turvataan lapsen etu ja perheen tukeminen. (Reijonen 2005, 10.)

Perhetyöllä tarkoitetaan hyvinvoinnin tukemista sosiaaliohjauksella ja muulla tarvittavalla avulla tilanteissa, joissa asiakas ja hänen perheensä tai asiakkaan hoidosta vastaava henkilö, tarvitsevat tukea ja ohjausta omien voimavarojen vahvistamiseksi ja keskinäisen vuorovaikutuksen parantamiseksi. Perhetyötä annetaan erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai nuoren terveyden ja kehityksen turvaamiseksi. (Sosiaalihuoltolaki 30.12.2014/1301, 18.§).

Perhe tulee nähdä kokonaisuutena, jossa jokaisen perheen tavoitteet ovat erilaiset. Tavoitteella tähdätään perheen itsenäiseen selviytymiseen ilman ulkopuolista apua. Aluksi on tärkeää selvittää perheen haasteet ja tarpeet, sekä voimavarat että perheen sisäiset rakenteet. Tavoitteet on oltava hyvin konkreettisia perheen tukemiseksi ja työskentelyn arvioimiseksi. (Reijonen 2005, 11.)

Perhetyötä tehdään hyvin monella eri taholla kuten päivähoitossa, terveydenhuollossa ja kotipalvelussa, joissa nämä ovat erityisesti ennaltaehkäisevää toimintaa. Perhetyötä siis tehdään monilla sektoreilla, mutta sosiaalityön puolella se on selvemmin luokiteltu omaksi työmuodoksi. (Uusimäki 2005, 23.)

Perhetyö

- tavoitteellisuus
- suunnitelmallisuus
- puututaan johonkin tilanteeseen perheessä
- tarkoituksena vaikuttaa tilanteeseen tietoisesti
- usein perhe ohjautuu perhetyön pariin muualta
- perhe voi olla ”pakotettuna” perhetyöhön

Ennalta ehkäisevä

perhetyö

- asiakaslähtöisyys
- perhe hakeutuu itse
- vapaaehtoisuus
- kohtaamista
- sisältää kumppanuutta, yhteistyötä ja perheen huomioimista
- palvelua vastaanotetaan

- tiedetään mihin perhetyöllä pyritään, minkälaisia tuloksia halutaan ja mikä on tavoite - haasteet tai ongelman poistamista	- ei sisällä välttämättä selkeää tavoitetta tai sisältöä - hyvinvoinnin edistäminen - edistää perheen hyvinvointia mutta ei ole välttämätöntä

Kuva 2. Perhetyön ja ennaltaehkäisevän perhetyön erot. (Uusimäki 2005, 35.)

Kokemukseni mukaan, perheiden on helpompi ottaa apua ja tukea vastaan silloin kun se on vapaaehtoista. Siksi olisi tärkeää, että perheet pääsisivät mukaan toimintaan jo ennaltaehkäisevän perhetyön vaiheessa. Toiminta tukee hyvinvointia ja kohtaaminen on aitoa kohtaamista. Ammatillisessa mielessä toteutettava perhetyö ei perustu samalla tavalla tukea tarvitsevan tai tukea antavan tasavertaisuuteen.

Tavoitteena ennaltaehkäisevässä perhetyössä on ylläpitää perheen hyvinvointia ja ehkäistä ennalta lyhytaikaisissa elämän muutostilanteissa esiintyviä riskejä. Perheen tukeminen arjessa ja perheen omien voimavarojen löytäminen on keskeinen ennalta ehkäisevän perhetyön tehtävä. Tukeminen hyvin varhaisessa vaiheessa on tärkeää, koska silloin haaste tai pulma on vielä pieni ja helpommin hoidettavissa. Muutoksia on vielä mahdollisuus saada aikaan lyhyessäkin ajassa. (Järvinen, Lankinen, Taajamo, Veistilä ja Virolainen 2012, 73.)

Ennalta ehkäisevää perhetyötä tarjotaan, kun vanhempi ilmoittaa tuen tarpeen tai on viestittänyt useasti olleensa uupunut tai perheen arjen olevan liian vaativaa. Perhettä autetaan eteenpäin haastavassa tilanteessa lähestymällä tilannetta lapsen silmin. (Hastrup, Hietanen-Peltola & Kekkonen 2013, 51.) Ennalta ehkäisevän perhetyön piiriin kuuluvat yleensä perheet, joihin on lapsi syntymässä ja perheet, joissa on alle kouluikäisiä lapsia. Koulusta käsin tehdään myös ennalta ehkäisevää perhetyötä. (Järvinen ym. 2012, 73.)

Säästäminen kohdistuu usein ennalta ehkäisevään työhön. Säästämisen vaikutukset eivät näy lyhyellä aikavälillä vaan jälkeinpäin säästämisen vaikutuksia joudutaan sitten paikkaamaan lisärahoituksella, joka voi kuitenkin olla riittämätön paikkaamaan syntynyttä ongelmaa. Eli vahinko on silloin jo päässyt

tapahtumaan ja vaikutuksia voi olla mahdoton korjata toimista huolimatta. (Kanervio & Pulkkinen 2014, 160.)

7.4 Moniammatillinen yhteistyö

Kokemukseni mukaan moniammatillinen yhteistyö tukee perheiden hyvinvointia, koska perheet kokevat arjen usein olevan haasteellista varsinkin silloin kun lapset ovat vielä pieniä. Ennaltaehkäisevän perhetyön palvelumuodot auttavat vahvistamaan vanhempien vanhemmuutta. Lisäksi arjen kuormittavuuden jakaminen ammattilaisen kanssa tuottaa lapsiperheille hyvinvointia.

Oma asiantuntijuus tulisi tuoda yhteiseen käyttöön moniammatillisessa yhteistyössä. Tarkoituksena on tarkastella asiakkaan hoitoon liittyviä asioita oman asiantuntijuusalueensa näkökulmasta muille asiantuntijoille. Yhteistyötä tarkastellaan eri näkökulmista eri toimijoiden kesken moniammatillisessa työryhmässä sekä eri organisaatioissa toimivien kesken. Tiimi koostuu erilaisen koulutuksen saaneista henkilöistä eli asiantuntijoista, joilla on yhteinen päämäärä asiakkaan asioiden hoidossa. *Moniammatillinen yhteistyöosaaminen perustuu sekä perusasiantuntemukseen että erityisosaamiseen.* Tavoitteena on, että jokainen asiantuntija voi vaikuttaa yhteiseen keskusteluun ja päätöksentekoon. Tärkeää on tuoda siihen jokaisen oma näkökulma ja erityisosaaminen. (Isoherranen, Rekola & Nurminen 2008, 15, 18, 34).

Lapsiperheiden kotipalvelu

Sosiaalihuoltolaki määrittelee kotipalvelun sosiaalipalveluksi, josta kunnan on määrä huolehtia. Suuriosa kunnista järjestää kotipalvelun perhetyön omana palvelunaan. Kotipalvelu tarkoittaa asumiseen, henkilökohtaiseen hoivaan ja huolenpitoon, lasten hoitoon ja kasvatukseen sekä muuhun arjen tavanomaiseen tehtävien ja toimintojen suorittamiseen ja avustamiseen. (Järvinen ym. 2012, 73.)

Kotipalvelu lapsiperheissä on kokonaisvaltaista, suunnitelmallista ja mahdollisesti pitkäjänteistä tukemista ja auttamista. Perheeseen on voinut kasautua iso määrä huolia, joita on vaikea hoitaa mm. vanhempien uupumuksen vuoksi. Sukulaisia tai isovanhempia ei ole aina saatavilla tai apua ei haluta pyytää. Myöskään sukulaiset tai isovanhemmat eivät välttämättä aina huomaa avun tarvetta. Lapsiperheiden kotipalvelu on matalan kynnyksen palvelua, jota perheen on helppo ottaa vastaan. Palvelun piiriin hakeutuminen johtuu useimmi-

ten perheen omasta halusta. Aloitteentekijä voi olla myös esim. terveydenhoitaja tai päivähoidon työntekijä. (Järvinen ym. 2012, 73 - 74.)

Neuvolan perhetyö

Neuvoloissa tapahtuva perheiden kanssa tehtävä työ on pääsääntöisesti perhetyötä. Neuvolassa asioivat perheet odotusajasta lapsen koulun alkuun asti. Neuvoloilla on siis mahdollisuus tukea perheitä arjessa ja tarvittaessa etsiä perheen ja yhteistyökumppaneiden kanssa erilaisia selviytymiskeinoja perheitä koskevilla haasteellisilla tilanteilla. Lähtökohtana tukemisessa on vanhempien kuvaus perheen tilanteesta, heidän tarpeistaan, voimavaroistaan ja huolistaan. (Järvinen 2012, 76 – 77.)

Yhteistyö neuvolan ja perheen välillä tapahtuu aina perheen luvalla ja mieluiten niin, että perhe on aktiivinen osallistuja. Tavoitteena on perheen voimavarojen vahvistaminen vanhemmuudessa, parisuhteessa, kasvatuksessa ja muissa arjen asioissa. (Järvinen 2012, 77.)

Päivähoidon ja koulun perhetyö

Osana ennaltaehkäisevää varhaiskasvatuspalveluja on päivähoidon perhetyö. Tarkoituksena on yhdistää yksilöllinen perhetyö ja päivähoidon keskeiset tekijät. Päivähoitossa voi olla oma perhetyöntekijä tai päivähoitotyöntekijä voi tehdä perhetyötä oman työnsä ohella. Myös kouluissa voi olla perhetyöntekijä. Tehtäviin voi kuulua mm. oppilaan säännöllisen päivärytmin tukeminen, koulun käynnin edistäminen ja harrastuksiin ohjaaminen. (Järvinen 2012, 78.)

Toiminta-ajatus päivähoidon ja koulun perhetyössä on hyvin paljon samanlainen kuin neuvolan perhetyössä. Lähtökohtana on lapsi ja huoli hänen hyvinvoinnistaan päivähoitossa tai koulussa. Tukea pyritään antamaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, ennen kuin ongelmat kasautuvat vaikeammiksi. (Järvinen 2012, 80.)

8 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET

Opinnäytetyöni valmistumishetkellä aikaisempia tutkimuksia Perhekummitoiminnasta on valmistunut kaksi opinnäytetyötä alkuvuodesta 2015. Aiheena tukihenkilötoiminnasta yleensä vanhemmuuden tukena löytyy jonkin verran enemmän tutkimustietoa ja Pro Gradu –tutkimuksia.

Perhekummitoimintaa vanhemmuuden tukena ovat tutkineet Ulla Häkkinen ja Nelli Miettinen. Opinnäytetyön aineisto kerättiin teemahaastatteluin viidelle perhekummitoiminnassa mukana olleelle perheelle.

Teemahaastatteluiden tuloksista kävi ilmi, että perheet kaipaavat tukea arjessa, koska äidit ovat usein yksinäisiä ollessaan lasten kanssa kotona. Tukiverkosto on pieni ja arjen pyörittäminen on raskasta. Tästä seuraa väsymystä, stressiä ja uupumusta. Äidit toivoisivat voivansa antaa lapsille enemmän yksilöllistä huomiota ja toista käsiparia arjen asioiden hoitamiseen. Myös mahdollisuutta levätä, aikuiskontakteja ja luotettavaa ja turvallista juttu seuraa pidettiin tärkeänä. (Häkkinen & Miettinen 2015, 29 - 36.)

Äidit kokivat, että perhekummitoiminnan myötä he ovat jaksaneet paremmin, arki on ollut helpommin suunniteltavissa ja että apu, tuki ja toinen käsipari arjen askareissa ovat olleet tarpeen. Äitien stressin väheneminen vaikuttaa myös positiivisesti lapsiin. Äidit olivat sitä mieltä, että ennaltaehkäisevien palvelujen piiriin tulisi ohjata yhä aikaisemmassa vaiheessa ja toiminnasta pitäisi olla enemmän tietoa saatavilla. (Häkkinen & Miettinen 2015, 29 - 36.)

Saara Haapa on tutkinut perheiden odotuksia, kokemuksia ja kehittämissuhteita sekä koordinaattoreiden näkemyksiä opinnäytetyössään. Opinnäytetyön aineisto kerättiin teemahaastatteluilla kahdeksalta perhekummitoiminnassa mukana olevalta perheeltä sekä kahdelta Mannerheimin lastensuojeluliiton Uudenmaan piirin perhekummitoiminnan koordinaattorilta (Haapa 2015, 33 - 41).

Opinnäytetyön tuloksista kävi ilmi, että perheet odottivat apua jaksamiseen, perheelle sopivaa perhekummiä ja suunnitelmallisuutta tapaamisiin. Voimaannuttava vaikutus painottui perhekummissuhteen tärkeäksi tekijäksi, kuten myös suhteen tasavertaisuus. Tärkeänä pidettiin myös perhekummin osaamista ja merkityksellisyyttä lapsille. Perheiden toivomuksena oli, että osapuolet saisivat enemmän tukea ja perheille olisi tarjolla enemmän tietoa MLL:n toiminnasta. (Haapa 2015, 33 – 41.)

Koordinaattorit ajattelivat perheiden odotukset ja kokemukset hyvin samoina kuin perheetkin. Koordinaattoreiden mukaan perhekummien käyntien loppuvaihetta ja perhekummien koulutusta tulisi kehittää jatkossa. (Haapa 2015, 33 – 41.)

Satu Listenmaa puolestaan keskittyi Pro Gradu – työssään tutkimaan, miten tukihenkilötoiminta tukee vanhemmuutta. Tutkimustuloksista kävi ilmi, että tuettavat vanhemmat kokevat saaneensa tukea. Tuettavien perheiden lapset ja nuoret ovat myös saaneen tukihenkilötoimintaan osallistuessaan sosiaalista tukea. Merkittävimmäksi koettiin tuettavien lasten saama toiminnallinen, tiedollinen ja emotionaalinen tuki. Myös tuettavien vanhempien saama toiminnallinen ja emotionaalinen tuki koettiin tärkeäksi. (Listenmaa 2008, 39 – 42.)

9 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE

Tässä opinnäytetyössä tehtiin asiakaskysely Mannerheimin lastensuojeluliiton Kotkan perhekummitoiminnassa mukana oleviin perheisiin. Tavoitteena on selvittää, miten perhekummitoiminta on vaikuttanut perheiden hyvinvointiin ja mitä kehittämisen tarpeita perheet näkevät perhekummitoiminnassa?

Opinnäytetyön tilaajana toimii Mannerheimin lastensuojeluliiton Kymen piiri. Perhekummitoimintaa on ollut Kotkan alueella noin kaksi vuotta. Perhekummitoimintaa tutkiessa tilaaja saa arvokasta tietoa, miten perhekummitoiminta on vaikuttanut perheen hyvinvointiin ja miten toimintaa voidaan tulevaisuudessa kehittää.

Perhekummitoimintaan perheet ohjautuvat pääasiassa neuvolan ja perheneuvolan kautta. Perhekummitoimintaan voi päästä myös mukaan ottamalla suoraan yhteyttä Mannerheimin lastensuojeluliittoon, mikäli vanhempi on nähnyt ilmoituksen esimerkiksi sanomalehdessä.

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää:

- Minkälainen perhetilanne on ohjannut perheen hakeutumaan perhekummitoimintaan?
- Miten perhe on kokenut perhekummitoiminnan vaikuttavan perheen hyvinvointiin?
- Miten perhekummitoimintaa voidaan kehittää?

10 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

10.1 Opinnäytetyön käytännön prosessi

Aloitin opinnäytetyön pohjatietojen kartoituksella huhtikuussa. Seuraavaksi kokosin teoreettista viitekehystä ja aloitin opinnäytetyön kirjoittamisen kesäkuussa, jota kesti elokuun loppuun. Kirjallisuutta aiheesta löytyi varsin paljon mutta huomasin aiheen usein lähestyvän myös lapsinäkökulmaa. Olin kuitenkin päättänyt, miten haluan rajata aiheeni. Halusin keskittyä opinnäytetyössäni vanhempien näkökulmaan. Internetistä opinnäytetyöhöni sain muutaman lähteen.

Haasteena opinnäytetyön kirjoittamisessa oli kappaleiden looginen järjestely otsikoita vastaavaksi. Otsikoinnin on hyvä vastata mahdollisimman hyvin kappaleen sisältöä. Haluan pitää opinnäytetyöni helposti luettavana enkä halua siitä liian pitkää, jotta lukijan mielenkiinto pysyy yllä aihetta kohtaan.

Kyselylomakkeen suunnittelin ja testasin heinäkuun aikana. Minulle oli alusta asti selvää, minkälaisia kysymyksiä halusin kummiperheille tehdä. Pientä viilausta tuli kuitenkin ensimmäisen suunnitteluseminaarini jälkeen. Tein tarvittavat muutokset ja aineiston keruun suoritin kuuteen kummiperheeseen sähköisellä kyselylomakkeella elokuun aikana. Sähköinen kyselylomake oli helppo ja vaivaton tapa lähestyä kummiperheitä. Silloin perheet myös pysyivät anonyymeina, koska MLL välitti kyselyt sähköpostitse kummiperheisiin. Vastauksia sain neljältä kummiperheeltä. Vastausprosentti oli n. 67.

Aikaisemmin olin suunnitellut suorittavani kyselyn lisäksi haastattelun muutama kummiperheeseen. Perheet valikoituisivat haastatteluun sen perusteella, minkälaisia kehitysehdotuksia he toivat kyselylomakkeessa esiin perhekummitoiminnasta. Kuitenkin keskusteltuani MLL:n ohjaani kanssa, tulimme siihen päätökseen, että haastatteluja ei voida tehdä. Syynä siihen oli, että perheet haluavat pysyä anonyymeina.

Vastausten analysoinnin aloitin syyskuussa. Vastaukset analysoin sellaiseen otos oli pieni. Kävin kysymys kerrallaan vastaukset läpi ja aloin kirjoittamaan saatuja vastauksia kirjalliseen muotoon. Kokeilin erilaisten taulukoiden ja piirakkamallien käyttöä mutta huomasin, että ne eivät olleet opinnäytetyölleni eduksi. Päädyin esittämään tutkimustulokset vain sanallisessa muodossa, pienen otannan vuoksi. Analysoinnin jälkeen aloin kirjoittamaan johto-

päätöksiä ja ehdotusta jatkotutkimusaiheesta. Viimeiseksi lisäsin vielä tekstiä johdantoon ja kirjoitin tiivistelmän sekä abstractin.

10.2 Tutkimusmenetelmä

Tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään tutkimaan kohdetta kokonaisvaltaisesti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161.) Kvalitatiivisissa tutkimuksissa pyritään ymmärtämään kohteen laatua, ominaisuuksia ja merkityksiä. Laadullista tutkimusta toteutetaan erilaisilla menetelmillä. Yhteisiä piirteitä menetelmissä ovat mm. kohteen esiintymisympäristö ja tausta, kohteen tarkoitus ja merkitys, ilmaisu ja kieleen liittyvät näkökulmat. (Jyväskylän yliopisto Koppa.)

Laadullinen tutkimus on eräänlainen prosessi. Näkökulmat ja tulkinnat kehittyvät aineistoon liittyen tutkijan tietoisuudessa vähitellen tutkimusprosessin edetessä. Kyse on tutkimustoiminnan ymmärtämisestä oppimisprosessissa. *Laadullisessa tutkimuksessa tarkastelu voi näkemyksen kehittyessä kohdentua uusiin mielenkiinnonkohteisiin.* Tärkeitä on löytää tutkimuksen kuluessa ne ideat, joihin pohjautuen tutkimuksellisia ratkaisuja tehdään. Aloittelevalle tutkijalle on ominaista halu lähteä käsittelemään kaikkia tutkimuksessa eteen tulevia mielenkiintoisia aihealueita. (Kiviniemi 2015, 74 – 77.)

Laadullisessa tutkimuksessa kysymys mahdollisuudesta ymmärtää toista on kaksisuuntainen. Kysymys on siitä, miten esimerkiksi tutkijan on mahdollisuus ymmärtää haastateltavaa. Kuin myös siitä, miten on mahdollista, että joku toinen ymmärtää tutkijan laatimaa tutkimusraporttia. Jos analyysitapa on ennalta päätetty, sitä kannattaa käyttää ohjenuorana kyselyä ja sen purkamista suunniteltaessa. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 68 – 70.)

10.3 Aineistonkeruu menetelmä

Tutkimuksen onnistumisen kannalta on erittäin tärkeää hyvin laadittu kyselylomake. Perehtyminen aikaisempiin tutkimuksiin antaa tutkijalla tietoa siitä mitä on jo tutkittu, millä mittareilla, millä menetelmillä ja mikä on ollut otos. (Vastamäki 2015, 129.) Sähköisen kyselylomakkeen etuna on nopeus niin toimittaessa kyselyä vastaajille kuin vastauslomaketta palauttaessakin. Erilaisen grafiikan käyttö ja äänet ovat myös mahdollisia sähköisessä kyselylomakkeessa. Vastausten analysointi on helpottunut nykyisen kehityksen myötä,

esimerkkinä Webropol – ohjelma. Sähköinen kyselylomake on myös edullinen, siitä ei aiheudu juurikaan kuluja aineiston keruuvaiheessa. (Valli & Perkkilä 2015, 109 – 110.)

Päädyin keräämään aineiston sähköisellä kyselylomakkeella useastakin syystä. Niitä olivat mm. edullisuus, nopea ja helppo tapa lähestyä perheitä. Vastaaminen ei vie aikaa ja vaivaa vastaajalta niin paljon kuin esim. haastattelu. Vastaaja ”uskaltaa” vastata rehellisesti koska ei tunne tarvetta esim. miellyttää tutkijaa. Koin myös analysoinnin yksinkertaisena.

Aineisto kerättiin opinnäytetyöhöni sähköisellä kyselylomakkeella, joka oli tarkoituksena lähettää kaikkiin Kotkan alueen perheisiin, jotka ovat tulleet mukaan perhekummitoimintaan vuosina 2014 - 2015. Perheitä perhekummitoiminnassa on mukana kahdeksan opinnäytetyöni aloituksen aikaan. Kuitenkin kaksi perhettä eivät saaneet lopulta kyselyä, koska he ovat jo lopettaneet perhekummitoiminnan ja MLL:lla ei ollut enää heidän uusia yhteystietojaan. Yhteystiedot perheistä hävitetään heti perhekummitoiminnan loputtua. Sähköiset kyselyt lähetettiin sähköisesti kuuteen perheeseen, joista vastauksia tuli neljältä perheeltä. Kysymyksillä saatiin selvitettyä, miten vanhemmat kokevat perhekummitoiminnan vaikuttavan heidän hyvinvointiin ja miten toimintaa voidaan tulevaisuudessa kehittää.

Kyselylomakkeessa ensimmäiseksi kysyttiin vastaajan ikää ja ovatko he läheneet mukaan perhekummitoimintaan vuonna 2014 vai vuonna 2015. Seuraavaksi kyselyssä selvitettiin, miksi perhe on hakeutunut mukaan perhekummitoimintaan ja millä tavoin perhe on saanut tietää perhekummitoiminnasta. Perheet saivat valita vaihtoehdoksi: perheneuvolan kautta, neuvolasta tai lehti-ilmoituksesta. Perhe sai myös itse kertoa, jos kyseessä on jokin muu tapa.

Miten perhekummitoiminta on vaikuttanut perheen hyvinvointiin ja onko perhekummitoiminta ollut tukimuotona hyvinvointia lisäävä? Tällä kysymyksellä saatiin selvitettyä, ovatko perheet kokeneet perhekummitoiminnan vaikuttavan heidän hyvinvointiinsa? Mahdollisuus oli myös vastata kieltävästi ja kertoa, miksi ei.

Kyselyssä selvitettiin, onko perhe kokenut perhekummin olevan aidosti kiinnostunut perheen hyvinvoinnista ja kuinka usein perhe ja perhekummi tapaavat? Kysymyksillä haluttiin selvittää perhekummin sitoutuminen perheeseen ja aito kiinnostus perhettä kohtaan.

Yhteistyön sujuminen ja perheen yksilölliset tarpeet otettiin esille kyselyssä. Kysymyksellä haluttiin selvittää, kuinka hyvin perhekummi on pystynyt ottamaan perheen yksilölliset tarpeet huomioon ja miten ns. kemia on toiminut perheen ja perhekummin välillä.

Miten perhekummitoiminta on vaikuttanut perhetilanteeseen ja onko perhe yleisesti ottaen on ollut tyytyväinen perhekummitoimintaan? Kysymyksillä haluttiin saada selville, onko perhekummitoiminta tuonut esimerkiksi enemmän sisältöä heidän elämäänsä? Lisäksi haluttiin selvittää, onko perhekummitoiminta tuonut tullessaan jotakin muuta muutosta heidän elämään.

Lisäksi perheiltä kysyttiin, mitä kehittämisen kohteita he näkevät perhekummitoiminnassa? Kysymys oli avoin. Tällä kysymyksellä on mahdollista saada MLL:lle tärkeää ja arvokasta tietoa, miten perhekummitoimintaa voidaan tulevaisuudessa kehittää tai mitä kehitettävää perheet toivovat perhekummeilta?

10.4 Aineisto analyysi

Laadullista analyysia ja päätelmien tekoa käytetään yleensä ymmärtämiseen pyrkivässä aineiston lähestymistavassa. Tarkoituksena on valita sellainen lähestymistapa, joka tuo vastauksen tutkimuskysymyksiin. (Hirsjärvi ym. 2009, 224.) Kyselyni on ns. poikittaistutkimus, jossa aineisto on kerätty samalla ajankohdalla vastaajilta (Vastamäki 2015, 212).

Aineistolähtöisessä analyysissä on tarkoituksena pyrkiä luomaan tutkimusaineistosta teoreettinen kokonaisuus, jossa analyysiyksiköt valitaan aineistosta tutkimuksen tarkoituksen ja tehtävänasettelun mukaan. Tavoitteena on, että analyysiyksiköt eivät ole etukäteen päätettyjä tai harkittuja. Teorian merkitys analyysin ohjaajana liittyy metodologiaan siten, että tutkimuksessa esille tulleet metodologiset sitoumukset ohjaavat analyysia. Aikaisemmilla havainnoilla, tiedoilla tai teorioilla tutkittavasta ilmiöstä ei saisi olla mitään tekemistä analyysin toteuttamisen tai lopputuloksen kanssa, sillä analyysin oletetaan olevan aina aineistolähtöistä. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 95.)

Olen käsitellyt kaikki kyselylomakkeen vastaukset sellaisenaan kun ne ovat kyselylomakkeessa. Kyselyyn vastanneita perheitä oli neljä. Vastauksia ei ilmoiteta henkilötasolla. Vastaajat ovat myös sattumanvaraisessa järjestyksessä, joten vastaajia ei voi tunnistaa. Tutkimustulokset analysoin opinnäytetyösäni lukijalle mahdollisimman selkeästi ja helppolukuisesti.

Päädyn käsittelemään vastaukset sellaisenaan pienen otannan vuoksi. Jos otanta olisi ollut suurempi, kuten esimerkiksi 50 kpl vastaajaa, olisin voinut käyttää esimerkiksi seuraavanlaisia menetelmiä:

Teemoittelu: Teemoittelulla tarkoitetaan laadullisen aineiston pilkkomista ja ryhmittelyä erilaisten aihepiirien mukaan. Teemoittelu muistuttaa luokittelua, mutta merkityksellistä lukumäärien sijasta on teeman sisältö. Mitä teemasta on sanottu tai mitä asioita siihen sisältyy? Alustavan luokittelun jälkeen aineistosta etsitään varsinaisia teemoja. Teemoittelun tueksi on mahdollista tehdä teemakortisto, johon aineisto pilkotaan eri aihealueittain. Tarkoituksena on etsiä aineistosta tiettyä teemaa kuvaavia näkemyksiä. Nämä näkemykset vietään sitten kortistoon sitä kuvaavan teeman alle. Näin saadaan luokiteltua sisältöllisiä näkemyseroja, joita eri teemoilla on. (Teemoittelu.)

Tyypittely: Teemoittelun jälkeen aineisto on mahdollista tyypitellä. Silloin eri teemojen sisältä etsitään asioille yhteisiä ominaisuuksia ja muodostetaan näistä eräänlainen yleistys, tyyppiesimerkki. Tyypittelyssä tiivistetään joukko tiettyä teemaa koskevia asioita yleistykseksi. Myös tyyppien kuvaamisessa käytetään apuna sitaatteja. (Tyypittely.)

Jos otanta olisi ollut suurempi kuten esim. 50 kpl, olisi ollut mielenkiintoista luokitella, teemoitella ja tyypitellä aineisto. Olisi ollut kiinnostava tietää, mitkä samat asiat tai ominaisuudet toistuvat vastaajien kirjoituksissa ja miten voisin jakaa niitä eri aihealueisiin.

11 TUTKIMUSTULOKSET

11.1 Perheet ja perhekummitoimintaan mukaan tulo

Perhekummitoiminnassa mukana olevien perheiden vanhempien iät ovat 26–45 -vuoden välillä. Äideillä on isiä yleisempää tunne yksinäisyydestä ja tunne vastuun kantamisesta yksin vanhempana. Tästä johtuen perhekummi tapaa-kin perheen äitiä ja lapsia säännöllisesti sillä perheissä äidit ovat kotona lapsia

hoitamassa. Äiti saa tukea arjen jaksamiseen perhekummilta, jos esim. perheen tukiverkosto on kaukana tai vanhemmat tarvitsevat tukea vanhemmuuteen. Perhekummitoiminta on matalankynnyksen toimintaa, joten toiminnassa mukana olo ei esim. aiheuta vanhemmille tunnetta leimautumisesta.

Perheistä yksi on tullut mukaan perhekummitoimintaan vuonna 2014 ja kolme perhettä on tullut mukaan perhekummitoimintaan vuonna 2015. Perheistä aktiivisemmin vastasivat kyselyyn vanhemmat, jotka ovat vielä mukana perhekummitoiminnassa. Suhde perheeseen solmitaan vuodeksi. Tämän jälkeen vanhemmat ja perhekummi saavat yhdessä tehdä päätöksen siitä, haluavatko jatkaa suhdetta. MLL ei ole vuoden jälkeen enää mukana perheen ja perhekummin välisessä toiminnassa. Toiminnan voi katkaista aikaisemminkin, mikäli vanhemmat tai perhekummi niin haluavat.

Perhekummilta on mahdollista saada keskusteluapua lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyviin haasteisiin. Perhekummi ei ole ”alan ammattilainen”, mutta ns. vertaisaikuisen antaa vanhemmille ohjausta vanhemmuuden taitojen riittävyteen.

11.2 Tieto perhekummitoiminnasta ja perhekummitoimintaan hakeutuminen

Kyselyyn vastanneista perheistä kaksi sai tietoa perhekummitoiminnasta neuvolasta ja kaksi perhettä jollakin muulla tavalla. He eivät ole kuitenkaan halunneet kertoa, mistä ovat saaneet tietoa perhekummitoiminnasta. He ovat saattaneet mahdollisesti kuulla perhekummitoiminnasta esim. ystävältään, joka on suositellut perhekummitoimintaa heille. Perhekummitoimintaan piiriin pääsemisen esteenä voi olla perheiden asemaan ja uskomuksiin liittyvä tiedon puute toiminnan suhteen.

Perhekummitoimintaan hakeutumisen syyksi perheistä yksi kertoi, että sukulaiset ovat kaukana. Yksi perhe kertoi perhekummitoimintaan hakeutumisen syyksi tukiverkoston puutteen, joten tässäkin perheessä sukulaiset ja ystävät ovat kaukana. Kolmas perhe kertoi, että perhetyöntekijä oli suositellut perhekummitoimintaa heille.

Neuvolan perhetyössä nähdään yhteiskunnan jatkuvan muutostilan aiheuttamia ongelmia. Perheen muuttavat työn perässä kauas sukulaisista. Uusien ystävyys-suhteiden ja kontaktien luominen on aikuisiällä haasteellisempaa kuin lapsuusiällä. Vanhemmat voivat tuntea myös väsymystä tai yksinäisyyttä.

11.3 Vaikutukset perheiden hyvinvointiin

Perheet kertovat, että perhekummista on tullut heille kiva kaveri, joka auttaa tarvittaessa. Perheet myös kertovat toiminnan olevan heidän hyvinvointia lisäävää ja yksinhuoltajakin kokee saavansa seuraa arkeen. Yksi perheistä koki, että perhekummitoiminta on piristävällä tavalla vaikuttanut heidän hyvinvointiinsa.

Yhteiskunnallisella tasolla ajateltuna yksi tärkeimmistä lapsiperheiden hyvinvoinnin edellytyksistä yksittäisen perheen kohdalla on, että perheen jäsenet toimivat yhteistyössä. Tarkoitin sitä, että perhe toimii tiiminä niin vanhemmuudessa, kotitöissä kuin työn ja perheen yhteensovittamisessa. Vanhemmuus on tärkeä jakaa, koska silloin molemmat vanhemmat saavat arvostusta sekä tukea vanhempana jaksamiseen ja vanhemmuudesta nauttimiseen. Yhteenkuuluvuuden tunne vahvistuu molempien osapuolien välillä.

Kokemukseni mukaan vanhemmat voivat tehdä tekoja perheiden hyvinvoinnin tukemiseksi. Jokainen perhe on erilainen ja jokainen perhe päättää yhdessä omien tapojen ja käytäntöjen luomisesta. Kun vanhemmuus ja kotityöt ovat jaettu tasapuolisesti, on kummankin vanhemman silloin mahdollisuus nauttia vanhemmuudesta. Arki on hyvä suunnitella ja organisoida yhdessä. Arki ei ole aina helppoa ja siksi kummankin vanhemman olisi hyvä osata asettua toisen asemaan ja ymmärtää arjen mukana tuomat haasteet. Parisuhteenhoitaminen on tärkeää, koska se antaa voimavaroja myös vanhemmuuteen.

Perhekummitoiminta vahvistaa perheiden hyvinvointia. Kuunteleminen ja keskustelu tukihenkilön tavoin, yhteinen tekeminen arjen askareiden parissa, antavat perheelle voimavaroja ja vahvistavat perheiden hyvinvointia.

11.4 Perhekummitoiminta tukimuotona ja tapaamiset perhekummin kanssa

Kaikki perheet olivat sitä mieltä, että perhekummitoiminta on ollut heille tukimuotona hyvinvointia lisäävä. Perheet kokivat, että on mukava piristys arkeen kun perhekummi tulee käymään ja on joku, jonka kanssa vaihtaa ajatuksia. Yksi perheistä myös kokee, että säännölliset tapaamiset ovat tärkeitä tukemisen kannalta.

Yhteiskunta tarjoaa erilaista tukea ja palveluita. Kokemukseni mukaan niiden hyödyntäminen tukee koko perheen hyvinvointia. Avun pyytäminen sukulaisilta tai ystäviltä helpottaa arkea, jos siihen on vain mahdollisuus. Mikäli se ei ole mahdollista, yksi mahdollisuus on saada apua vapaaehtoiselta tukihenkilöltä, kuten esim. perhekummilta. Perheet voivat tuntea yhteisöllisyyttä ja me - hengen kokemusta saadessaan tukea perhekummilta.

Yksi perhe tapaa perhekummi kerran kuukaudessa. Kolme kyselyyn vastanneista perheistä tapaavat perhekummi kerran viikossa. Perhekummin odotetaan tapaavan perhettä säännöllisesti kahdesta kolmeen kertaan kuukaudessa.

Säännöllinen perhekummitoiminnan apu ja tuki on perheelle ennaltaehkäisevää perhetyötä, jonka tarkoituksena on perheiden hyvinvoinnin edistäminen. Elämän lyhytaikaiset muutostilanteet voivat aiheuttaa perheille riskejä, joita perhekummitoiminnalla voidaan ehkäistä. Arjen tukeminen ja vanhempien voimavarojen löytäminen on tärkeää ennaltaehkäisevässä perhetyössä.

11.5 Kiinnostus perhettä kohtaan ja yhteistyön sujuminen

Perheet kokivat, että perhekummi on ollut aidosti kiinnostunut heidän perheestään. Perhekummi on hakeutunut perhekummikoulutukseen, koska hän on aidosti ja vilpittömästi kiinnostunut auttamaan perheitä. Aito kiinnostus ja välittäminen perhettä kohtaan luovat turvallisen ja luottamuksellisen suhteen perheen ja perhekummin välille.

Perheistä yksi totesi, että yhteistyö on sujunut erittäin hyvin perhekummin ja perheen välillä. Kaksi perheistä kertoi, että yhteistyö on sujunut hyvin. Yksi perheistä totesi puolestaan, että yhteistyö on sujunut kohtalaisesti.

Perhekummi ja perheen jäsenet eivät tunne toisiaan ennen yhteistyösuhteen muodostamista. Etukäteen ei voi siis tietää, miten hyvin perhe ja perhekummin yhteistyö tulevat toimimaan. Eli miten ns. kemia tulee heidän välillään toimimaan. Perheet ovat kaikki erilaisia ja tämä asettaa perhekummille haasteen tutustua perheen jäseniin ja heidän tapoihinsa. Yhteistyön sujumista tukee perhekummin aito kiinnostus, kuunteleva ja myönteinen asenne perhettä kohtaan.

11.6 Yksilöllisten tarpeiden huomioiminen ja vaikutukset perhetilanteeseen

Perheistä kolme olivat sitä mieltä, että perhekummi on pystynyt huomioimaan perheen yksilölliset tarpeet. Vain yksi perhe oli sitä mieltä, että perhekummi ei ollut onnistunut huomioimaan perheen yksilöllisiä tarpeita. Yksilöllisten tarpeiden huomioiminen voi olla hankalaa, mikäli perheenjäseniä on monta. Perhekummin tehtävänä on ottaa kaikki perheenjäsenet huomioon. Jos perheenjäseniä on monta, se on perhekummille hyvin haasteellista.

Perheet arvioivat perhekummitoiminnan vaikutuksia heidän perhetilanteeseen. Kaksi perhettä koki, että toiminnalla ei ole ollut mitään suurta vaikutusta heidän perhetilanteeseensa. Näistä perheistä toinen kuitenkin tapasi perhekummiä joka viikko. Yksi perhe kertoi, että he ovat saaneet perhekummitoiminnasta seuraa arkeen. Toinen perhe puolestaan kertoi:

Tietää, että on "säännöllisesti" joku, jota tavata. Jotain mitä odottaa ja joku, jolle puhua.

THL:n teettämän tutkimuksen (2012), mukaan äidit kokevat isiä enemmän yksinäisyyttä, väsymystä ja turhautumista kotitöiden suhteen. Perheiden arki on haastavaa ja äitien kokemaa kuormitusta on isän vaikea ymmärtää, jos hän ei ole paikalla jakamassa arkea. Isät puolestaan tekevät paljon töitä, jolloin jakaminen ja uupumus ovat vahvasti yhteydessä työelämän vaatimuksiin. Tukihenkilönä perhekummi voi osaltaan olla henkilö, jolle purkaa arjen tunnekuormaa. Hyvinvointia lisää jokainen toimiva ja tärkeä suhde (Rotkirch 2014, 241).

11.7 Tyytyväisyys perhekummitoimintaan ja perhekummitoiminnan kehittäminen

Kaikki perheet ovat olleet tyytyväisiä perhekummitoimintaan. Kukaan ei kuitenkaan halunnut kertoa tarkemmin, miksi he ovat tyytyväisiä. Yleinen tyytyväisyys tulee esiin tutkimuksessa. Perheet toivovat, että perhekummillla olisi aikaa ja halua auttaa perheitä arjen asioiden hoidossa, kuten esimerkiksi Kellassa asiainnissa. Yksi perhe toivoi, että perhekummi voisi saada pientä palkkaa tai muita etuuksia toimiessaan perhekummina.

Perhekummina toimii vapaaehtoinen tukihenkilö, jolle ei makseta palkkaa. Jos perhekummille maksettaisiin palkkaa, perhekummitoiminta ei perustu silloin vapaaehtoisuuteen vaan ammatilliseen toimintaan. Tällöin vapaaehtoistyön merkitys katoaa. MLL kuitenkin maksaa kilometrikorvauksia perhekummeille

sekä pientä korvausta esim. uimahallilippuihin, kahvilassa käynteihin, elokuviin, lounaisiin yms. Eli perhekummin ei tarvitse käyttää omaa rahaa toimiesaan kummiperheen kanssa.

12 POHDINTA

Tutkimuksesta kävi ilmi, että vanhemmat kokivat perhekummitoiminnan olevan heidän hyvinvointiaan lisäävä tukimuoto. Perheet tapaavat perhekummiin säännöllisesti. Vanhemmat kokivat perhekummin olevan piristys arjen keskellä, siis henkilö, jota on mukava tavata. Perhekummit ovat vanhempien mielestä myös onnistuneet ottamaan perheenjäsenten yksilölliset tarpeet huomioon. He ovat olleet perheistä aidosti kiinnostuneita ja yhteistyö perheen ja perhekummin välillä on sujunut hyvin.

Tutkimus osoitti, että perhekummitoimintaan mukaan hakevien perheiden tukiverkostot ovat kaukana. Neuvola tai perhetyöntekijä on useimmissa perheissä suositellut perhekummitoimintaa, joiden vuoksi perheet ovat hakeutuneet toimintaan mukaan.

Opinnäyteprosessina opetti minulle, että aiheen rajausta kannattaa tehdä ajoissa ja tarkoin. Tämä oli keino välttää opinnäytetyötä kasvavasta liian laajaksi. Lähdemateriaalia oli paljon tarjolla. Opin käsittelemään laajaa määrää tietoa ja priorisoimaan ajankäyttöäni. Lähteissä tärkeää minulle oli ajankohtaisuus ja uusien kirjallisuus, joita pyrin hyödyntämään opinnäytetyössäni.

Jos olisi ollut mahdollista valita teemahaastattelu aineistonkeruumenetelmäksi, olisin voinut saada perhekummitoiminnassa mukana olevilta perheiltä tarkempia ja luotettavampia vastauksia. Analysointi vaiheessa huomasin, että osakysymyksistä olivat keskenään hyvin samanlaisia vastaajien mielestä. Vastausten analysointia vaikeutti se, että vastaajat vastasivat lähes samalla tavalla esittämiini kysymyksiini hyvinvoinnista ja perhetilanteesta. Perheet ovat saattaneet käsittää kysymykset toisin kun olin itse ajatellut. Haastattelu ei kuitenkaan ollut mahdollinen koska vastaajat halusivat pysyä anonyymeina.

Olen sitä mieltä, että opinnäytetyöni luotettavuus ja tarkkuus on kuitenkin hyvä, sillä olen käsitellyt ja analysoinut vastaukset sellaisenaan. Otos on myös ollut pieni, jolloin aineiston käsittely ei ole ollut vaikeaa. Opinnäytetyön kyselyn tuloksista MLL sai vastaukset asetettuihin tutkimuskysymyksiin. Toimintamu-

tona perhekummitoiminta tukee perheiden hyvinvointia. Perhekummitoiminta antaa ohjausta ja neuvontaa ennalta ehkäisevänä tukimuotona perheille.

Varsinaisia kehitysehdotuksia perhekummitoiminnan kehittämiseksi tuli niukasti ehkä siitä syystä, että vanhemmat kokivat perhekummitoiminnan olevan heidän hyvinvointiaan lisäävä tukimuoto. Yhdeksi tärkeäksi asiaksi nousi kuitenkin apu ja neuvonta arkisten asioiden hoidossa, kuten asiointi esim. Koulussa. Kokemukseni mukaan, vanhemmat kaipaavat perhekummita myös enemmän apua lastenhoidossa sekä neuvontaa esim. kasvatukseen liittyvissä kysymyksissä.

Kehitysehdotuksena itse näkisin, että mahdollisuus kertoa itsestään olisi avoimempaa perhekummin puolelta. Tällä hetkellä perhekummit voivat kertoa perheille itsestään jos haluavat. MLL painottaa, että perhekummi ei tarvitse kertoa itsestään ja taustoistaan perheille enempää kuin perhekummit itse haluavat. Kokemukseni mukaan perheet toivoisivat kuitenkin tietävänsä enemmän perhekummeista, heidän elämäntilanteistaan ja taustoistaan. Jos perhekummit olisivat avoimempia kertoessaan itsestään, ajattelisin sen lisäävän luottamusta perheen ja perhekummin välille.

Jatkossa voisi ajatella toteuttavan kyselyn tai haastattelun Kotkan seudun perhekummeille. Näin MLL:n olisi mahdollista saada selville, miten perhekummi kokee hänen työpanoksensa vaikuttavan perheiden hyvinvointiin tai mitä kehittämiskohteita perhekummit toivoisivat perhekummitoimintaan, esimerkiksi koulutuksen suhteen. Perhekummit tekevät arvokasta vapaaehtoistyötä ja heidän kokemuksillaan ja työllä on merkittävä painoarvo perheiden hyvinvoinnin kannalta.

LÄHTEET

- Forss, P. & Vattula-Pimiä, M-L. 2014. Sosiaalinen turva ja hyvinvointi. 5. painos. Porvoo: Bookwell Oy.
- Haapa, S. 2015. Perhekummitoiminta. Perheiden odotuksia, kokemuksia ja kehittämisehdotuksia sekä koordinaattoreiden näkemyksiä. Opinnäytetyö. Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Halme, N. & Perälä, M-L. 2014. Lapsiperheiden huolet ja avunsaanti. Teoksessa Lapsiperheiden hyvinvointi 2014, toim. Lammi-Taskula, J. & Karvonen, S., 216 – 220, 225 – 226.
- Hastrup, A., Hietanen-Peltola, M. & Kekkonen, M. 2013. Ehkäisevä perhetyö. Teoksessa Lasten, nuorten ja lapsiperheiden palvelujen uudistaminen. Lasten Kaste –kehittämistyöstä pysyväksi toiminnaksi, toim. Hastrup, A., Hietanen-Peltola, M., Jahnukainen, J. & Pelkonen, M., 51.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.
- Häkkinen, U. & Miettinen, N. 2015. Mannerheimin lastensuojeluliiton perhekummitoiminta vanhemmuuden tukena. Opinnäytetyö. Mikkelin ammattikorkeakoulu.
- Isoherranen, K., Rekola, L. & Nurminen, R. 2008. Enemmän yhdessä. Moniammatillinen yhteistyö. Helsinki: WSOY.
- Jyväskylän yliopiston Koppa internet sivut. Laadullinen tutkimus. Saatavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimussstrategiat/laadullinen-tutkimus> [viitattu 31.8.2015].
- Järventie, I. 1999. Syrjäytyvätkö lapset? Tutkimus 1990-luvun lasten perushoivasta. hyvinvoinnista ja lastensuojelupalveluiden käytöstä Helsingissä. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 6/1999.
- Järvinen, R., Lankinen, A., Taajamo, T., Veistilä, M. & Virolainen, A. 2012. Perheen parhaaksi. Perhetyön arkea. Porvoo: Bookwell oy.

Kajaanin ammattikorkeakoulu. Teemoittelu. Saatavissa: <http://www.kamk.fi/opari/Opinnaytetyopakki/Teoreettinen-materiaali/Tukimateriaali/Laadullisen-analyysi-ja-tulkinta/teemoittelu> [viitattu 6.10.2015].

Kajaanin ammattikorkeakoulu. Tyypittely. Saatavissa: <http://www.kamk.fi/opari/Opinnaytetyopakki/Teoreettinen-materiaali/Tukimateriaali/Laadullisen-analyysi-ja-tulkinta/tyypittely> [viitattu 6.10.2015.]

Kanervio, P. & Pulkkinen, S. 2014. Aikuisen elämismaailma. Teoksessa Huuto! Lasten ja nuorten hyvinvoinnin puolesta, toim. Hamarus, P., Kanervio, P., Lande ´ n L. & Pulkkinen, S., 160.

Kekkonen, M. 2004. Vanhemmuutta etsimässä ja tukemassa. Lapsiperheiden peruspalveluiden kehittäminen. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.

Kemppi, A. & Kittilä, R. 2011. Hyvinvointijärjestöt sosiaalisesti vahvistamassa. Teoksessa Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä, toim. Lundbom, P. & Herranen, J., 168 – 169.

Kiviniemi, K.. 2015. Laadullinen tutkimus prosessina. Teoksessa Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2, toim. Valli, R & Aaltola, J., 74 - 77.

Kähärä, M. 2011. Eväsreppu vanhemmuuteen. Lapsen ääni. Etelä-Kymenlaakson perhepalveluverkosto. 2.painos.

Mannerheimin lastensuojeluliiton internet sivut. Perhekkummit. Saatavissa: <http://www.mll.fi/perheille/tukihenkilot/> [viitattu 2.5.2105].

Mannerheimin lastensuojeluliiton internet sivut. MLL edistää lapsiperheiden hyvinvointia. Saatavissa: <http://www.mll.fi/mll/> [viitattu 2.5.2015].

Nuotio, J. & Miettinen, M. 2011. Tukihenkilötoiminta sosiaalisen vahvistamisen menetelmänä. Teoksessa Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä, toim. Lundbom, P & Herranen, J., 193.

Perälä, M-L., Halme, N. & Kanste, O. 2014. Lapsiperheiden kokemus palvelujen saatavuudesta ja tuen riittävydestä. Teoksessa Lapsiperheiden hyvinvointi 2014, toim. Lammi-Taskula, J. & Karvonen, S., 238.

Pohjola, K. 2005. Perhe ja lapsen perhe. Teoksessa: Voimaa perhetyöhön. Arjen tuki ja ammatilliset verkostot, toim. Reijonen, M., 48, 52 – 54.

Reijonen, M. 2005. Mitä työtä se perhetyö oikein on? – ammattina perhetyöntekijä. Teoksessa Voimaa perhetyöhön. Arjen tuki ja ammatilliset verkostot, toim. Reijonen, M., 10 – 11.

Rotkirch, A. 2014. Yhdessä. Lapsen kasvatusta ei ole yksilölaji. Helsinki: WSOY.

Salmi, M. & Lammi-Taskula, J. 2014. Lapsiperheiden vanhemmat työelämässään. Teoksessa: Lapsiperheiden hyvinvointi 2014, toim. Lammi-Taskula, J. & Karvonen, S., 29 – 33.

Salmi, M. & Lammi-Taskula, J. 2014. Työn ja perheen yhteensovittaminen hyvinvoinnin tekijänä. Teoksessa: Lapsiperheiden hyvinvointi 2014, toim. Lammi-Taskula, J. & Karvonen, S., 38 – 39, 41 – 44, 46.

Salmi, M. & Lammi-Taskula, J. 2014. Työnjako ja tyytyväisyys parisuhteeseen lapsiperheissä. Teoksessa: Lapsiperheiden hyvinvointi 2014, toim. Lammi-Taskula, J. & Karvonen, S., 72 – 73, 79.

Sosiaalihuoltolaki 30.12.2014/1301. [viitattu 17.7.2015].

Suutala, H. 2014. Perheen näkökulma. Teoksessa Huuto! Lasten ja nuorten hyvinvoinnin puolesta, toim. Hamarus, P., Kanervio, P., Lande'n L. & Pulkkinen, S., 21 – 22.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 11. painos. Vantaa: Hansaprint Oy.

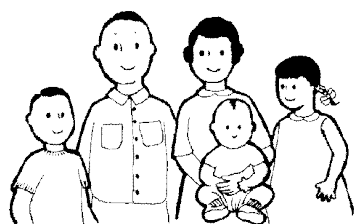
Törrönen, M. 2012. Onni on joka päivä. Lapsiperheen arki ja hyvinvointi. Tallinna: Raamatutrukikoda.

Uusimäki, M. 2005. Perhetyö palvelujärjestelmässä. Teoksessa Voimaa perhetyöhön. Arjen tuki ja ammatilliset verkostot, toim. Reijonen M., 23, 35.

Valli, R. & Perkkilä, P. 2015. Nettikyselyt ja sosiaalinen media aineistokeruussa. Teoksessa Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1, toim. Valli, R & Aaltola, J., 109 - 110.

Vastamäki, J. 2015. Kyselylomaketutkimus: Tutkimusasetelman ja mittareiden valita. Teoksessa Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1, toim. Valli, R & Aaltola, J., 129, 212.

Viljamaa, J. 2014. Kuka täällä oikein määrää. Lapsiperheen kasvatuskirja. Juva: Bookwell Oy.

PERHEKUMMITOIMINTA VANHEMPIEN KOKEMANA

Olen sosionomiopiskelija Kymenlaakson ammattikorkeakoulusta. Olen teke-
mässä opinnäytetyötä Mannerheimin lastensuojeluliiton Kymen piirin perhe-
kummitoiminnasta, keskittyen Kotkan seudun perheisiin. Tarkoituksenani on
myös suorittaa kelpoisuus lastentarhanopettajan tehtäviin.

Opinnäytetyötäni varten toteutan laadullisen kyselyn Kotkan seudun perheille,
jotka ovat olleet mukana perhekummitoiminnassa vuosina 2014 - 2015. Tar-
koituksenani on tutkia vanhempien kokemuksia ja ajatuksia perhekummitoi-
minnasta ja miten Mannerheimin lastensuojeluliitto voisi kehittää perhekummi-
toimintaansa tulevaisuudessa. Kyselyn tuloksista Mannerheimin lastensuojelu-
liitto saa arvokasta tietoa siitä, miten perheet ovat kokeneet perhekummitoi-
minnan vaikuttavan heidän hyvinvointiinsa.

Kyselyyn vastataan nimettömästi, eikä tuloksia ilmoiteta henkilötasolla. Kyse-
lyaineisto hävitetään työn valmistuttua. Kyselyn tuloksia voidaan käyttää Man-
nerheimin lastensuojeluliiton perhekummitoiminnan kehittämiseen. Lisäksi ky-
selystä saadaan tärkeää tietoa koskien sitä, miten perhekummitoiminta on
vaikuttanut perheen hyvinvointiin.

Teidän osallistumisenne ja kokemuksienne kartoittaminen on Mannerheimin
lastensuojeluliitolle tärkeää perhekummitoiminnan syventämiseksi ja kehitys-
kohteiden kartoittamiseksi.

Opinnäytetyön on määrä valmistua tammikuussa vuonna 2016.

Kiitos Teille jo etukäteen vaivannäöstänne ja mukavaa kesän jatkoa!

Terveisin

Sosionomiopiskelija

Virpi Timonen

Virpi Timonen 050 570 8107, virpi.timonen@student.kyamk.fi

KYSYMYKSET:

1. Vastaaajan ikä?

18 - 25 vuotta, 26 - 35 vuotta, 36 - 45 vuotta, yli 46 vuotta

2. Milloin olette olleet mukana perhekummitoiminnassa?

Vuonna 2014

Vuonna 2015

3. Mistä saitte tietoa perhekummitoiminnasta?

Perheneuvolasta, Neuvolasta, Lehti-ilmoituksesta, Muu, mikä?

4. Mikä sai teidät hakeutumaan perhekummitoimintaan?

5. Miten olette kokeneet perhekummitoiminnan vaikuttavan perheenne hyvinvointiin?

6. Onko perhekummitoiminta tukimuotona ollut teidän hyvinvointia lisäävä?

Kyllä, kertoisitteko miksi?

Ei, kertoisitteko miksi?

7. Kuinka usein tapaatte perhekummiä?

Kerran viikossa, 1 – 2 kertaa viikossa, Kerran kuukaudessa, Harvemmin

8. Vaikuttiko perhekummi olevan aidosti kiinnostunut perheestänne?

Kyllä

Ei

9. Miten yhteistyö sujui perhekummin ja perheenne välillä?

Erittäin hyvin, Hyvin, Kohtalaisesti, Huonosti

10. Huomioitiinko perheenne yksilölliset tarpeet perhekummitoiminnassa?

Kyllä

Ei

11. Miten perhekummitoiminta on vaikuttanut perhetilanteeseenne?

12. Oletteko olleet tyytyväisiä perhekummitoimintaan?

Kyllä, kertoisitteko miksi?

En, kertoisitteko miksi?

13. Miten perhekummitoimintaa voitaisiin tulevaisuudessa kehittää?